Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 29. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЛЮТОГО 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 13, 1981 No. 29. VOL. LXXXVIII.

Відзначили День Української Державности в Провіденс

В середу, 28-го січня, губернатор Дж. Джозеф Ґеррегі офіційно проголосив день 22-го січня Українським Днем у стейті Ровд Айленд. Він привітав американських українців стейту і висловив їм свою заохоту зберігати українську культуру та побажання втішатися релігійною і політичною свободою. Представниками делегації були: парох української католицької церкви о. митрат Іван Моват, парох української православної церкви о. Мирон Оригон, голова Комітету Спадщини Юрій Тренклер і асистент губернатора Юліян Децик. На світлині (зліва направо): Волтер Кіндефорскі, Джесі Кіндефорскі, Тома Чагарин, о. М. Оригон, Ю. Тренклер, Пол Демус, губернатор Дж. Ґеррегі, о. митрат І. Моват, Таіса Децик, Іванна Ганушевська, Ліда Децик, Олена Тренклер, Ю. Децик, Дмитро Волянський, Марія Чировська, Ірена Клюфас і д-р Тарас Ганушевський.

Появився „Український фільмовий довідник"

Кренфорд, Н.Дж.—Тут. під фірмою видавництва „Ключ", видано англомовний „Український фільмовий довідник", автором якого є критик і дослідник кіна Роман Савицький, голова Фільмового відділу Публічної бібліотеки в Елізабет, Н.Дж.

Надрукована праця, перша цього роду, є селективним і критичним довідником кінофільмів (у більшості звукових), які можна позичити або й купити в ЗСА, Канаді й, у випадку декількох фільмів—у Західній Европі.

З дуже малими виїмками довідник не включає аматорських чи невикінчених фільмів. Зате складається він із найкращих професійних повнометражних ігрових і документальних продукцій, які показують Україну, українців і їхню культуру незалежно від того, чи самі фільми виконано українською чи іншими мовами.

Аннотованний довідник охоплює, наприклад, повнометражні фільми таких режисерів, як О.Довженко, І. Савченко, С.Параджанов, та документальні продукції таких визначних фільмарів, як Жульєн Браєн, Юрій Луговий, Славко Новицький, Іван Процик, Богдан Солук, Юрій Тамарський і інші. Описані фільми створено на історичному европейському чи на недавньому американському матеріялі та випродуковано в кращих студіях Північної Америки або в інших країнах.

Біля кожного фільму названо джерело-фірму, яка даний фільм продає або позичає. Довідник нотує теж дату випуску фільму, його формат (35 чи 16 мм), назву кіностудії, час тривання в хвилинах і мову. Найновіші фільми, описані довідником, випущено в прокат 1979 року.

Останній розділ праці п.з. „Українці у фільмовій і телевізійній індустрії" реєструє кінофільми і телевізійні програми світу з не-українським сюжетом, у яких брали участь українці або мистці українського походження. Тут зібрано вперше комплектні списки (перевірені в понад 30 джерелах) мистецької праці таких режисерів, як С.Бондарчук, Є. Деслав, Е.Дмитрик, Р.Кройтор; таких акторів, як І.Годяк, М. Мазуркі, Дж. Паленс, А. Стен; праці українських продуцентів", фільми з участю українських мистців, співаків, письменників-сценаристів, техніків і багатьох інших.

Праця розрахована на працівників і любителів кіна, а головно на школи, бібліотеки й освітні інституції взагалі. Довідник присвячений пам'яті режисера-письменника Олександра Довженка. Видання уфундував видатний меценат науки Володимир Возьний із Гемпстеду, Н.Й. Замовляти Довідник слід чеком на 3 (три) доляри, виписаним на: Roman Sawycky, P.O.Box 375, Cranford; N.J. 07016

ВЕЧІР ЗЕНОНА ТАРНАВСЬКОГО

Детройт, Міч. — Заходами Асоціяції діячів української культури тут у неділю, 22-го лютого ц. р., о год. 4-ій по полудні в залі Українського Культурного Центру відбудеться вечір присвячений творчості Зенона Тарнавського. В програмі беруть участь: Юрій Тис-Крохмалюк, Олег Лисяк, Христина Липецька, Катерина Потапенко, Галина Калитяк, Роман і Евгенія Скипакевич, Андрій Лятишевський, Марія Лончина-Лісовська, Роман Тарнавський, Микола Кавка. Після програми — товариська зустріч.

ЗБОРИ „САМОПОМОЧІ" в ПАСЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — В неділю, 22-го лютого ц. р., о год. 3-ій по полудні тут в Українській Централі при 240 Говп авеню відбудуться річні загальні збори федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч". Після зборів кредитівки відбудуться збори Відділу Товариства „Самопоміч".

ДЕНЬ ВАШІНҐТОНА

З уваги на свято Дня Джорджа Вашінгтона, що цього року припадає на понеділок, 16-го лютого — Головна Канцелярія і В-во „Свобода" будуть закриті. Перше число „Свободи в тому тижні друкуватиметься у вівторок, 17-го лютого з датою середи, 18-го лютого.

І. Демянюка оскаржують за „нацистські злочини"

Іван Демянюк

Клівленд, Огайо. — Федеральний прокуратор Джон Горріген оскаржив українця, 60-річного Івана Демянюка, що він під час Другої світової війни співпрацював з німецькими нацистами у винищуванні жидів в концтаборі Треблінка і що служив сторожем у концтаборі Собібор.

У Треблінці Демянюк буцімто мав обслуговувати машину, яка постачала отруйний газ для масового винищування жидів й інших в'язнів.

Горріген закинув Демянюкові, що всі ці речі він затаїв при отримуванні американського громадянства в 1958 році. Якщо суд визнає обвинувачення прокуратури слушними, Демянюкові грозить депортація.

Прокуратор, користуючись, совєтськими даними і свідченнями, заявляв, що І. Демянюк був настільки жорстоким у концтаборі, що в'язні називали його „Іваном Грозним". Прокуратура вимагає, щоб суд позбавив Демянюка американського громадянства.

Адвокат обвинуваченого Джон В. Мартін заявив судді Френкові Батісті, що його клієнта німці захопили в полон, коли він служив в Червоній армії і він просидів в полоні від 1942 до кінця війни. Відтак, не зважаючи на старання Совєтського Союзу, Демянюк, не повернувся до СССР.

Під час переслухання біля 150 українців, як пише про цю справу щоденник „Ню Йорк Таймс", демонстрували під приміщенням суду, спалили совєтський червоний прапор і протестували проти використовування совєтських „документів" в американському судівництві.. Між демонстрантами був також 44-річний Валентин Мороз, ще недавній совєтський в'язень, який заявив, що Совєтський Союз хоче таким поступуванням створити атмосферу ворожнечі між українцями і жидами. Українці твердили, що совєтські „обвинувачення" проти Демянюка були підфальшовані совєтськими чинниками. Вони також заперечують правдивість „свідків" після 40-річної перерви.

Побіч цієї відбулась також демонстрація жидів, які вимахували ізраїльським прапором і називали Демянюка „нацистом".

У світі

СЕРЕД ЗРОСТАЮЧОГО СКАНДАЛУ уступив в Оттаві британський Високий комісар, який був найвищим представником Британії на терені Канади, Джон Форд. Проти Форда виступили два посли канадського федерального парляменту, заявивши, що він намагався впливати на їхнє голосування в часі майбутнього рішення в справі нової канадської конституції. Хоч Канада формально є британською домінією, але представникам Англії суворо заборонено мішатися у її внутрішні справи. Виявлення цього факту загострило внутрішню боротьбу в Канаді довкола ухвалення нової конституції. Лондон подав до відома, що після відходу Форда новим Високим комісарем буде лорд Морен, професійний дипломат, який від років працює на різних постах в міністерстві закордонних справ.

УРЯД ЗСА дотепер послідовно відмовляв продаж невтральним державам модерної зброї. Так поступали без різниці республіканські і демократичні президенти. Тепер наступила велика зміна. Департамент оборони погодився продати невтральній Австрії 24 бойові літаки Ф-16. Австрійський уряд ще не склав формальної оферти на купно тих літаків, але зголосив запотребування і намір купити їх, якщо буде згода відповідних американських чинників. Департамент оборони вже свою згоду дав і зголосив її Конґресові, який має остаточно рішити — продавати, чи ні. Дотепер ці літаки вживаються на терені Европи й у багато інших країнах, які, переконавшись у їхній якості, закупили їх. Серед країн, що закупили значну кількість цих літаків, є такі союзники ЗСА і члени НАТО, як Норвегія, Данія й інші.

ВНУТРІШНІЙ КОНФЛІКТ у німецькій соціял-демократичній партії поширюється ступнево на всі ділянки життя. В найближчих днях має відбутися партійна конференція з метою розглянути ці справи. Але заки до цього дійде, вибухнув новий конфлікт внутрі соціял-демократичної партії в Гамбурзі. Федеральний уряд в Бонні вже давно рішив, що в районі Гамбургу має бути побудована велика атомова електростанція, бо цього вимагає господарська ситуація. Спершу проти цього виступали місцеві захисники природи й довкілля, а опісля до них долучилася значна частина міської управи Гамбургу. Врешті-решт вона рішила відложити побудову електрівні в Брокдорфі над рікою Ельбою на три роки.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ, який засідає в Єрусалимі для підкреслення пов'язання цього міста з державою Ізраїля, визначив остаточно дату виборів до нового парляменту на 30-те червня. Ця дата була компромісом між різними парляментарними фракціями, з яких деякі хотіли приспішення виборів, надіючись виграти. Першою з них була фракція Партії праці, найбільшої опозиційної групи, яка сподівається формувати й очолювати майбутній уряд. Ізраїльська Партія праці була при владі від заснування держави Ізраїля 1948 року аж до останніх виборів, у яких виграла коаліція Лікуд, очолена Менахемом Бегіном. Тепер уряд Бегіна переводить цілий ряд контроверсійних або складних заходів, з якими мусів би зволікати майбутній уряд. Серед тих заходів: організування нових жидівських поселень на правому березі Йордану, території, колись приналежній до Йорданії, що викликає великі протести серед всіх арабів, а в світі — чималі застереження. Коаліція Лікуд не має виглядів виграти виборів, бо її господарська політика не в силі опанувати господарську кризу.

В ГРЕЦІЇ ПОМЕРЛА колишня королева Фредеріка, мати короля Константина, який був короткий час при владі, доки всенародним голосуванням Греція не стала республікою. Константинові закон заборонив ступити на грецьку землю. Після смерти матері він просив окремого дозволу бути на похороні і йому це дозволено, але тільки на дві години.

Президент Садат з'ясовує свою політику

Люксембург. — Европейський парлямент, якого наради відбуваються тепер в Люксембургу, запросив президента Єгипту Анвара ель-Садата виступити на форумі того парляменту з політичним експозе. Президент Садат у свому виступі обговорив основні питання закордонної політики Єгипту.

З огляду на актуальність нових конфліктів на Середньому Сході президент Садат, сконцентрував свою увагу на тому обширі. На його думку Европа повинна відігравати значно вагомішу ролю в ньому, як це має місце тепер. Ще донедавна її впливи там були дуже великі, не раз навіть домінуючі, а тепер вона зрезиґнувала й створила порожнечу, в яку втискається СССР, нова й чужа для того обширу потуга. Тому на думку Садата, західньоевропейські країни поодиноко й колективно повинні якнайскорше виступити зі своєю ініціятивою. Та ініціятива, якщо має принести користь, мусить виходити з визнання прав обидвох чинників держави Ізраїля і палестинських арабів.

Договір в Кемп Дейвиді посунув політичну полагоду тих конфліктів значно вперед. Він створив багато можливостей, відсунув небезпеку війни та є надійною базою для дальших дипломатичних заходів. Завдяки тому договорові постала можливість нав'язати до попереднього стану з-перед арабсько-ізраїльської війни 1967 року, коли зайняті сьогодні землі на західньому березі Йордану належали до Йорданії, і притягнули Йорданію в першу чергу до поширених розмов. Садат підкреслив, що деякі арабські країни не шукають мирної розв'язки ізраїльсько-палестинського конфлікту й тому протиставляться визнанню формальних прав Йорданії до вирішньої участи в розв'язці того конфлікту.

Після виступу перед европейським парляментом і відбуття ряду розмов і зустрічів в Люксембурзі, президент Садат відлетів до Парижа. В Парижі він відбуде розмови з французькими політичними чинниками, а зокрема з президентом Валері Жіскар д'Естеном, з яким у нього були дотепер розходження в справі полагодження ізраїльсько-палестинського конфлікту.

В Америці

РЕЧНИК ПЕНТАҐОНУ ЗАЯВИВ, що не треба рахувати на скору совєтську інтервенцію в Польщі, але вони не виключають, що така інтервенція підготовляється, доказом чого є велике змасовлення військових частин на східньому кордоні Польщі, а також у Східній Німеччині, де, як відомо, стаціонує кілька совєтських, зокрема танкових дивізій і частин летунства. На східньому кордоні, — кажуть речники Пентаґону, — сконцентровано досі 26 дивізій, приблизно 200,000 війська, яке знаходиться у повній військовій готовості. Пентагон вважає, що при теперішній техніці можна заміри інвазії викрити бодай два дні наперед, якщо не скоріше.

ВІДОМИЙ І ПОПУЛЯРНИЙ телевізійний коментатор, який втішався довірям в усіх американців — Волтер Кронкайт, перестав працювати в „Сі-Бі-Ес Нюз" і перейшов у віці 64 років на емеритуру. Його становище перейняв тепер молодий журналіст і коментатор Ден Радер. В понеділок 9-го лютого, в готелі Валдорф Асторія відбувся репрезентативний бенкет на честь Кронкайта, у якому взяв участь державний секретар Александер Гейґ, посадник Едвард Кач та багато відомих журналістів, політиків, артистів та його особистих приятелів. На цій вечеріКронкайта відзначили золотою медалею Крайової конференції християн і жидів, якою ця Конференція відзначає заслужених політичних, громадських і інших діячів.

НЮЙОРКСЬКА ПОЛІЦІЯ мусіла призначити п'ятнадцятьох поліціянтів в цивільному для охорони совєтських дипломатів, які жалуються, що їх турбують „жидівські екстремісти". Минулого четверга двох жидівських юнаків — 29-річний Говард Перель і 21-річний Ренді Медофф — перестріли другого секретаря совєтської місії до Об'єднаних Націй, Віктора Гладкого, почали його ображати і поштовхувати кулаками. Обидвох арештувала поліція за потурбування совєтського дипломата і спротив при арешті. Три дні пізніше Перель, який тим разом був в товаристві двох молодих жінок, у подібний спосіб образили першого секретаря місії Ігоря Лапшіна і його Дружину. Крім того місія жалується, що її працівників турбують також телефони.

РОБЕРТ ИНМЕН, відомий знавець американської контррозвідки, який буде тепер другою з черги людиною в Американській центральній розвідчій службі заявив кореспондентам, що його найближчою ціллю буде тепер зміцнити і омолодити кадри цієї агенції, яка була в останніх роках дещо занедбана. На його думку працівники цієї служби і взагалі американська розвідча служба є знаменита, якщо йдеться про винаходи, вживання модерної технології, викривання закордонної шпіонажі тощо, але вона не дописувала в ділянці передбачування політичних і військових змін, які назрівали в поодиноких країнах.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА вирішив тимчасово припинити економічну допомогу для Польщі, але речник Державного департаменту Вілліям Дайсс заявив, що це тимчасове рішення не має нічого спільного зі зміною прем'єр-міністра в Польщі чи іншими змінами. Дайсс підкреслив, що під теперішню пору Польща потребує радше господарської реформи, а не економічної допомоги зі зовні. Якщо однак ситуація у Польщі устабілізується, сказав Дайсс, Уряд ЗСА зревідує своє рішення і Вашінгтон є готовий кожної хвилини допомогти польському народові чим тільки зможе.

ПРИНАЙМНІ ТРИ КОЛИШНІ ЗАКЛАДНИКИ зуміли зберегти і перевести у вільний світ з Ірану свої записки — спогади з 444-денного ув'язнення в забудованнях американської амбасади в Теграні. Записки трьох закладників можна сміливо уважати спогадами, бо вони обіймають від 70 до 200,000 слів тексту. Окремі видавництва в ЗСА і за кордоном зацікавлені у виданні цих особистих спогадів колишніх американських дипломатів і службовців амбасади, які мали нагоду особисто спостерігати наслідки іранської революції і поведінку прихильників аятолли Хомейні.

Синтія Дваєр осуджує іранську революцію

Синтія Дваєр

Ню Йорк, Н. Й. — Після прибуття на Інтернаціональне летовище Кеннеді в Ню Йорку Синтія Дваєр зустрілася зі своїм чоловіком Джоном і трьома дітьми а опісля мала пресову конференцію. На тій конференції вона заявила, що змінила свою думку про ісламську революцію в Ірані й, побачивши, що там діється та як там людям живеться і як з людьми поводяться, вона втратили всі симпатії до неї, які мала перед тим.

Полетіла вона до Ірану з власної ініціятиви минулого квітня, щоб призбирати матеріяли про іранську революцію, до якої вона ставилася з великою симпатією і власне так хотіла про неї писати. Одначе в Ірані вона мала змогу побачити „найгірший аспект тієї революції". Закид шпигунства під її адресою з боку іранських чинників був „комплетним нонсенсом", але вона не знала мови Фарсі й через те не раз почувалася дуже загроженою. Була небезпека, що її засудять на довгі роки тюрми, хоч проти неї не було ніяких доказів в шпигунстві, але „в Ірані тепер люди поступають зовсім інакше, як звичайно. Мене вони схопили як шпигунку й це було для них дуже вигідне."

Пані Дваєр заявила підкреслено, що їй ніколи ніхто ані на поліції, ані в суді не подав, в чому її звинувачують, не подав ніяких конкретних доказів, взагалі не уточнив, про що йдеться, але все таки її засудили за шпигунство, до якого вона не мала найменшого відношення й іранські чинники знали про це. Тому власне засудили її тільки на дев'ять місяців, хоч там тепер дають за такий злочин досмертні присуди тюрми, або навіть кару смерти. „В Ірані я навчилася, яка цінна наша Конституція, яка багата наслідками сепарація держави й церкви. Я навчилася знову як молитися. Взагалі в часі дев'яти місяців я багато навчилася" — накінець сказала вона.

Сім соціяльних програм будуть збережені

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен, намагаючись здобути підтримку його економічної програми, яка виказує великі обмеження витрат на соціяльні програми, вирішив залишити незмінними сім програм, які в першу чергу відносяться до пенсіонерів і найбіднішого прошарку населення. Свої пропозиції Білий Дім передасть 18-го лютого ц. р. до конгресу і над нею відбудеться, як кажуть деякі політичні спостерігачі, „гостра дискусія" заки вона буде схвалена обидвома палатами.

Програми, які будуть збережені це: соціяльне забезпечення для 32-ох мільйонів емеритів, у якому Уряд не робив жадних змін; Медікер, медична програма, яка покриває 28,6 мільйонів громадян у справі Медікейт ще не зроблено рішення; безплатні обіди для бідних дітей шкільного віку з яких досі користає 9,5 мільйонів дітей; додаткові федеральні допомоги для сліпих і старших осіб, яких зараховано до особливо убогої категорії; пенсії і відшкодування для колишніх військовиків; допомогу для шкільної дітвори, батьки яких зараховуються до найбіднішої категорії і програму літніх робіт для молоді з якої, згідно із статистикою, користає понад один мільйон юнаків і дівчат, головно в літніх вакаційних місяцях.

Речники Уряду однозгідно заявляють, що найкращою допомогою для старших і бідних осіб було б здержання інфляції і збільшення вартости доляра.

Совєтські військовики згинули в катастрофі

Москва. — Преса і інші засоби масової інформації в СССР з правила не подають до публічного відома вісток про катастрофи на терені СССР, а зокрема про летунські катастрофи. Одначе з невідомих ще причин цим разом стався виняток і військова щоденна газета „Красная Звезда" подала велику інформацію на першій сторінці про летунську катастрофу на Далекому Сході, в якій загинули численні військовики.

Серед жертв катастрофи, якої причини, очевидно, не подано, є командуючий воєнною фльотою Совєтського Союзу на водах Тихого океану адмірал Еміль Н. Спірідонов. Офіційний комунікат не подає ані всіх призвищ, ані скільки осіб загинуло, а тільки стверджує загально: „В часі викониування своїх службових обов'язків загинули в летунській катастрофі 7-го лютого адмірали, генерали, старшини, кадети, підстаршини, моряки і вояки". Названі прізвища тільки тих генералів і адміралів, чиї світлини поміщені. Інших не названо.

Серед летунських кіл панує переконання, що катастрофа була вислідом зудару двох літаків, бо згідно з рутиною, з огляду на безпеку, в одному літаку не перелітає так багато визначних осіб.

НОВІ ЗМІНИ В СЕНАТСЬКІЙ КОМІСІЇ

Вашінґтон. — Предсідник Сенату, діючи в імені віцепрезидента ЗСА і покликаючись на закон 94-304, найменував 21-го січня ц. р. трьох сенаторів до Комісії безпеки і співробітництва в Европі на опорожнені у цій Комісії місця. До Комісії війшли такі сенатори: Оррін Ґ. Геч, республіканець з Юта; Генрі Гайнц, республіканець з Пенсильванії, і Алфонс М. Д'Амато, республіканець з Ню Йорку. Вони зайняли місця сенаторів-демократів Джорджа МекҐоверна з Південної Дакоти, Ричарда Стовна з Флориди і Джейкоба Джевітса з Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Реґен і ембарґо на збіжжя

Немає найменшого сумніву, що Москва, хоча зчиняє пропаґандивний галас проти Уряду Роналда Реґена, все ж таки хоче відновити політику детанту, бо,щоб втримати свою потугу, потребує економічної допомоги від ЗСА.

Під сучасну пору СССР — це найсильніша потуга у світі під оглядом числа танків, артилерії, літаків, підводних суден, міжпланетарних ракет і тим подібне. Нова політика детанту з Америкою може привести до заключення нового договору про обмеження нуклеарних зброєнь і тим робом поставити СССР на першому місці у світі під оглядом озброєння.

У кремлівському розумінні, Америка не повинна турбуватися тим великим арсеналом у СССР. Брежнєв обіцяв уже не раз, що СССР ніколи не почне нуклеарної війни, а тим, що совєтський уряд час від часу висилає свої війська для „допомоги" заприязненим державам, як ось Афганістан чи Польща, Америка, мовляв, не повинна „перейматися", бо чейже ЗСА також висилають зброю та військових фахівців до Єгипту тощо.

Одначе Москва протягом довгих років стояла на цій практичній позиції, що СССР потребує більше „гармат як масла", створюючи тим велику економічну кризу в СССР.

За 64 роки комуністичного режиму в Совєтському Союзі немає м'яса, молока, масла, сиру, овочів, риби, мила, щіточок до зубів, голок, ниток, різного року лікарств, вовняних виробів, хутер і меблів. Такі великі браки товарів для щоденного вжитку, як теж дуже низькі заробітні платні, знеохочують населення до інтенсивної праці. Пересічна заробітна платня робітника виносить 2,016 рублів у рік (3,226 дорлярів) і 1,428 рублів (2,285долярів) річна платня колгоспника є дуже низькою ставкою для такої світової потуги як СССР.

Тому що СССР має постійно погані врожаї, в СССР немає зерна для кормлення худоби. Москва потребує щонайменше 30 мільйонів тонн закордонного збіжжя, щоб уникнути масового голоду. Тільки, якщо усунуть американське ембарґо на вивіз збіжжя до СССР — це може врятувати загрозливу економічну катастрофу в тій країні.

Під час виборчої кампанії в осені 1980 року, президент Реґен критикував ембарґо на збіжжя, і згідно з офіційним повідомленням, новий кабінет має рішати в скорому часі чи ембарґо має бути знесеним чи ні.

СССР також терпить із-за систематичного браку робочої сили, бо молодь втікає із сіл до міст, залишаючи в колгоспах жінок, дітей та старших громадян.

Тому, що в СССР є брак робочої сили, совєтська продукція в 1979-1980 роках впала понижче рівня із 1978 року, створюючи велику економічну рецесію у СССР.

Американське ембарґо на збіжжя і технологію що його наклав президент Картер у 1980 році, було і є великим ударом для совєтської економіки. Цим самим, сьогодні в руках президента Реґена — важливий козир у майбутніх переговорах поміж СССР і ЗСА.

Михайло Кучер

ВАРТІСТЬ КИТАЮ ЯК СОЮЗНИКА ЗАХОДУ

I

Китай став комуністичним 1949 року при допомозі Совєтського Союзу.

1965 року Китай посварився із СССР і досі на словах ворогує. Яка ж різниця поміж тими двома комуністичними країнами і яка подібність? Можна сказати, що подібностей є більше як різниць. В обох країнах панує соціялістична система, яка теоретично передбачає рівність і братерство. Для побудови соціялізму потрібен один міцний центр із владою над цілою країною. А таку концентрацію влади не можна осягнути без величезних людських жертв. Чим заплатив Китай за „свій" соціялізм?

За 27 років влади Мао (1949-1976 роки) за зосередження влади в руках одної партії Китай заплатив 122 мільйонами замордованих і розстріляних.

У Совєтському Союзі з 1917 року по 1959 гинуло річно з рук партії 1.5 мільйона осіб. Можливо, в Китаї жертв режиму було навіть більше. В Китаї життя людини взагалі немає вартости.

Зосередження влади в одному центрі справа — нелегка.Опозиція завжди потенційно можлива. Щоб таку опозицію виявити, Мао 1957 року проголосив політику „цвітіння сотні квітів". Мао був також поетом. Ця „поетична" політика допомогла виявити і ліквідувати самостійно думаючих політиків та вчених.

1958 року Мао проголосив „великий скок вперед" із метою розпалити ентузіязм для хуткого осягнення прекрасної будуччини. Логіка соціялізму — ентузіязм для концентрації влади.

Непомильний Мао

1965 року на верхівці піраміди залишився один непомильний великий Мао.

„Культурна революція" для побудови соціялізму допомогла знищити серед усіх верств суспільства людей, що вміли самостійно мислити. Мао вважав, що „культурні революції" мають бути постійні, періодичні. Китайська „культурна революція" — це совєтська „чистка".

Побудова соціялізму, крім необхідної відсутности у людей можливости самостійно думати, ще вимагає повної економічної залежности людини від держави як єдиного працедавця. За повною економічною залежністю йде політична і духова залежність.

1949 року Китай мав 80 відсотків селян і тільки 3 відсотки робітників промислу. Власників фабрик фізично зліквідовано; як також зліквідовано власників більших маєтків. Колективізація сільського господарства прийшла 1953 року. Було створено 470 тисяч колгоспів із 600 мільйонами колгоспників. До 1963 року партія нічого не платила колгоспам за продукцію. З 1963 року держава вже дещо платить колгоспам за продукцію.

1958 року було „укрупнено" (совєтський жарґон) себто побільшено розмірами велику кількість колгоспів. Таких колгоспів створено 26 тисяч. Продуктивність великих колгоспів зменшилася...

Яким способом китайська Комуністична Партія осягає безумовний послух? — страхом людини за своє життя і за життя своїх близьких, тортурами, голодом. Але потрібно ще щось, стадність, будь як інші, роби як інші,не відрізняйся,дай себе без протесту вести і поганяти. Дай себе без спротиву знищити. (Тичина „Партія веде"). Роби так, як партія вимагає і будеш жити спокійно без турбот, спокоєм раба. В „отарі" людина почуває себе більш певно. Так буває приємно маршувати під голосну музику, вигукувати гасла. В Китаї влада використовує стадність значно ширше, як у Совєтському Союзі.

У Китаї так, як і в Совєтському Союзі,широко практикують самокритику. Слідство в Китаї може продовжуватися кілька років. Завдання слідства — перевиховувати. Для того використовують голод, тортури і повну відсутність інформації, навіть партійної. Арештовані критикують один одного із завзятістю лютих собак та вимагають повного визнання вини. Це, так би мовити, додаткові слідчі, які інколи знають про себе більше як влада. В Китаї практикують також „трудове перевиховання". Примусова тяжка праця продовжується у в'язницях і таборах 16-18 годин денно. Голод досягає неможливого до витримання стану. В'язні їдять тарганів, гусениць, мишей, щурів, навіть гній.

Китайська „самокритика" обертає людину в автомата, нездібного до нормального мислення. У китайських таборах караються мільйони селян, робітників, вчених, високих військових. В'язнів звичайно женуть на болото, яке вони мусять осушити, побудувати житло, а їжу виростити на городах. Миються на вулиці з водотягу. Серед в'язнів багато молоді та освічених людей, яких влада боїться найбільше.

Мао-пророк і вчитель-обернув Китай у величезний табір арештантів і тюремщиків. Китайці сидять у в'язницях, самі перевиховуються, гинуть мільйонами, доносять на себе, арештовують себе, тортурують,

(Продовження на ст. 6)

Володимир Душник

ВРАЖЕННЯ Й СПОСТЕРЕЖЕННЯ З ІНАВҐУРАЦІЇ

Інавґурації чи інсталяції нововибраних голів держави на ділі є майже виключно американським винаходом і американською практикою. Відомо, що колись в Европі, де панували монархи-цісарі, королі, князі і такі менш панівні особи, як реґенти, коронація престолонаслідника була значною історичною подією.

Завжди коронації нових династичних володарів були майже виключно королівських чи цісарівських родів, вищого духовенства та представників володіючих династичних родів з інших цісарств чи королівств. Широкі маси підданих чи емансипованих громадян не мали змоги і права брати участи у коронаційних нарадах і торжествах,за винятком тих хто жив у цісарських чи королівських столицях.

Під сучасну пору в Европі залишилося дуже мало монархів. А тому, що більші чи менші криваві революції здебільшого усунули всі европейські цісарства чи королівства, їхні наслідники — голови держав чи президенти — покінчили з традиціями коронації і перебирали владу без блискучих і виставних парад.

Американська традиція

Після постання ЗСА, як самостійної держави в 1776 році, американський Конґрес залишив усі традиції державної влади, які нагадували або наслідували аглійських володарів. Тому перехід влади з рук одного американського президента в руки нововибраного президента, відбувається публічно і без великих церемоній. Перш усього не запрошується інших голів держав, хоч дипломатичний корпус має почесні місця на площі, де новий президент складає присягу, що буде придержуватися законів американської конституції.

Більші чи менші інавґурації залежать у великій мірі від особистости самого президента, але в засаді всі інавґурації відзначаються тим, що в них бере участь цілий американський нарід. Усі ті, які отримали запрошення і можуть покрити кошти, їдуть до Вашінґтону. Згідно з повідомленням американської преси, Інавґураційний комітет, членами якого були визначні республіканські діячі, вислав 200,000 запрошень на інавґурацію президента Реґена. Напевно, не всі запрошені приїхали на цю історичну оказію, але незаперечним фактом є, що представники майже всіх прошарків американського народу мали нагоду бачити інсталяцію-заприсяження нового президента.

Патріотична атмосфера

Інавґурація президента Роналда Реґена стягнула сотки тисяч громадян до Вашінґтону з усіх стейтів ЗСА. Ціла маса різних імпрез нагадувала великий „ярмарок", бо всі вулиці були насичені народом різних груп, прикрашених американськими національними прапорами, чи навіть зодягнених у спеціяльних трикольорових вбраннях. Американські прапори розвішено на всіх урядових будинках, як теж на приватних домах, на вулицях тощо. Патріотичну атмосферу постійно підсичувано повідомленнями про звільнення американських „закладників" у Теґрані. І коли врешті прийшло повідомлення, що ці американські страдники є на літаку,що вилетів з іранського летовища — ввесь Вашінґтон огорнув незвичайний підйом, що залишиться характеристичним моментом історичної події якою була інавґурація президента Роналда Реґена й віцепрезидента Джорджа Буша.

Участь українців

Серед тих соток тисяч народу були й українці не тільки з поблизьких стейтів — Ню Йорку, Ню Джерзі, Пенсильванії, Огайо, Вірджінії Мериленду, Д.К., але також з Каліфорнії та інших стейтів на заході.

Інавґураційні торжества відбулися у різних приміщеннях вже два дні перед 20-им січня, і тому багато етнічних „гостей" можна було побачити в народних одягах. У неділю, 18-го січня, Рада Етнічних Груп Республіканського Крайового комітету, влаштувала прийняття для новопризначених членів кабінету, де були українці. Тут можна було побачити ряд визначних постатей, включно з членами родин Реґена й Буша.

Учасники інавґурації мали нагоду брати участь у прийнятті ґубернаторів, як теж і в інших імпрезах — культурні програми-концерти, приватні приняття, снідання, полуденки, обіди, тощо, — що їх спонзорували сенатори й конґресмени для гостей із інших стейтів. У понеділок, 19-го січня, при температурі 63 степенів на прийнятті віцепрезидента Буша в Смітсонському Музеї Американської Історії узяло участь 20,000 гостей, які групами по 150 до 200 осіб, в окремих періодах часу, могли привітати віцепрезидента та його родину. Пополудні цього самого дня у Центрі Кеннеді було прийняття для „Визначних жінок", де республіканки-діячки мали нагоду стрінути Першу Лейді Ненсі Реґен і дружину віцепрезидента Барбару Буш.

Рівночасно з прийняттям віцепрезидента відбулася програма, що її влаштував Інавґураційний Комітет Національностей під головуванням нашого земляка Сте-

(Закінчення на стор. 6)

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Новорічні постанови

(Сміховинка)

Постанови робити легко, додержувати їх куди трудніше. Попробувати все таки можна, тож Віра вирішила піти в цьому році на дієту.

Весна ось, ось ледь не розсиплеться золотими бризками сонця, а в неї замочок-„блискавка" вийшов зухвало на страйк, спідничка зробилась куценька і навіть перстень не влазив тепер на палець. Біда, та й годі.

Ось вона в лікарській ждальні сидить і чекає на виклик. Порадившись лікаря,знатиме докладнісінько що і як їсти, і як позбутись ваги. Сидить вона, підчікує, нервується, тут, за стіною щось трясеться, гопцює і товчеться, аж хата ходором ходить.

— Що воно, — питається Віра секретарки, підземка у вас, у підвалі, чи що?

— Га, яка там підземка, доктор на ровері гарцює, вагу втратити хоче, от і все.

По хвилині втихло, і доктор у білому, поважний,з'явився у дверях. Віра з трудом піднялась з канапи, і знову впала в пропадистий фотель, що стояв у лікарській приймальні.

— Ви ширша, чим довша, пані! Тістечка певно смакують і хлібчик з маслом, і лінивство, — впали жорстокі слова. — Глядіть на мене, я мов ниточка Д.М.Ц. число шістнадцять. Гімнастика вам потрібна, от що, і доктор став садовити кругленьку й м'якеньку пацієнтку на вузеньке сідельце ровера.

— Нічого з ровера не вийде, мій докторцю, у вас немає драбинки. Давайте якусь дієту, гостру дієту, щоб двадцять фунтів за два тижні позбутись, бо карнавал іде, і танцювати кортить.

— Ви може дебютуєте, дебютуєте з внучкою, — спитав, підсміхаючись доктор, а далі — надів окуляри, порився у своїх паперах і став казати таке:

— Ближнього любите, пані?

— А вже, що люблю.

— Зробіть на тарілці хрест, три чверти порції віддайте щодня на бідних, а решту їджте самі. Ось вам найкраща дієта.

Вірі не дуже сподобалась така розтратна курація, і вона стала просити:

— Дайте, будь ласка, якісь ліки, якусь магічну пігулку, невже сучасна медицина нічого такого не має?

— На погамування дам, сказав лікар, і став писати рецепту.

— На погамування чого? — загорячилася Віра.

— Апетиту! Яка ж ви недодумлива пані.

— Ну, добре, давайте, що там вже хочете, може якраз поможе.

В аптеці людей багато, прийшлось чекати цілу годину на чудодійні гамульці. А була п'ятниця. З домівки зустрічей у Ню Йорку розносились пахощі вареників, голубців і борщу, і Віра подалась туди попрощатись зо всіма, бо вже ледь-ледь і оте погамуваних стане її гальмувати.

— Вареники з м'ясом, з бараболею, чи з капустою, — спитала ввічливо пані Дарця.

— Давайте, прошу, по п'ять з кожної купки, бо я ще не маю погамування. Шкварків сипте багато, а сметани (це вже останній раз) повне горнятко. Кава й два пампушки завершили вечерю, і Віра вхопивши ліки, подалась додому.

І тут задзвонив телефон веселим співучим звуком.

— Що? Завтра о шостій? Будуть налисники й нуґат? Я пропадаю за нуґатом. Повно, що прийду, я ще не брала на погамування, нічого мене не в'яже.

А потім прийшли уродини, приїзд сестрінка з Австралії, відділовий базар, довгий ряд ювілеїв, і про яке тут погамування може бути мова!

Віра, повна відчаю, дзвонить до лікаря.

— Докторцю мій золотий, рятуйте, пришліть мені свіжу рецепту.

На погамування знову?

— На ровер, прошу, драбинку сама роздобуду. З погамування нічого не вийшло...

Не забувають Половчаків

Москва. — В „Літературной Ґазєтє" з 24-го грудня минулого року і знову з 7-го січня 1981 року поміщено — у першому виданні заяву „Комітету радянських жінок", до якого нібито звернулися подружжя Половчаків, які проживають тепер в місті Чікаґо у ЗСА з проханням про допомогу „в справі повернення сім'ї на батьківщину".

„Розчарування"

Повідомляючи про це, газета не забула переповісти цілу історію Половчаків, про „їхнє розчарування Америкою" у якій, мовляв, „важко живеться простій людині", про „відірвання" у них двоє дітей — Наталії і Володимира „американськими властями, які прийняли безглузде рішення надати неповнолітнім дітям політичний азиль" тощо.

У другій інформації, що її надіслав газеті власний кореспондент з Ню Йорку А. Манаков, також говориться про „безпрецедентну несправедливість, яка чиниться Михайлові Леонтіовичу

(Закінчення на стор. 6)

ЩОБ НЕ СОННИМ СНИЛОСЬ

НА ПЕРЕЛОМІ

Написав проф. д-р Борис Андрієвський
(Стаття написана в 1956 році)

II.

Таким чином 1948 рік приніс із собою другий розкол Організації, який Бандера, а разом із ним і всі ми також, вважали за звичайний бунт. Історія повторилася. Уже в процесі конфлікту відійшла від Організації група східних українців і міязми конфлікту роз'єднали навіть бійців УПА, що лише недавно прийшли з поля бою і сопух унутрішнього розламу понесли вітри аж до Рідної Землі.

2-га Конференція, цілим змістом якої був конфлікт, обрала Провідника і Головну Раду згідно із статутом III Надзвичайного Великого Збору, а згодом призначений Провід ЗЧ ОУН цілком складався з членів, що під час боротьби беззастережно станули по боці Ст. Бандери. Назовні виглядало, що Провідник став на принципах побудови Організації, ухвалених на III Надзвичайному Великому Зборі, і, маючи навколо себе об'єднану, очищену від опозиційних елементів Організацію, візьме конструктивний курс у внутрішньому і зовнішньому політичному житті українства.

Але вже найближчий час виявив, що Провідник рішений затримати всю повноту влади в своїх руках, в такій мірі, як це було після першого розколу. Головна Рада, що в міжконференційний час „мала давати Проводові політичні напрямні й контролювати його", відігравала ролю фікції, якій, часом, навіть заборонялось сповнювати другорядні практичні функції. Примат „гори" замикав рота в Проводі навіть розумним людям, що, бачучи політичні неподобства, неготні були нічого зробити. Усяку критичну думку трактовано як „опортунізм".

А між тим Організація на еміґрації стала перед цілим рядом важких проблем, розв'язання яких мало визначити її місце в українському політичному світі, в громадському секторі і в міжнаціональних відносинах і окреслити позиції в пекучому питанні східнього українства.

Організація й український політичний світ.

Та найголовніше треба було вирішити, чи ми підемо шляхами ексклюзивности, одсепаровуючи нашу Організацію від українського політичного світу й змагаючи до його підкорення,бо, на думку Провідника, поза нами були тільки опортуністичні елементи, що можуть бути лише погноєм для нашого політичного росту; чи ми ввійдемо в систему українських політичних партій, здобуваючи собі питому вагу відповідно до симпатій серед широкого громадянства. Ексклюзивність Націоналістичного Руху в минулому можна цілком виправдати тими політичними обставинами, в яких опинилося українське громадянство. по Першій світовій війні, але ексклюзивність серед політичної патріотичної еміґрації по Другій світовій війні, що має в основному ті самі цілі, що і націоналізм, не знаходить ніякого виправдання.

Ніякі арґументи не могли переконати Провідника в непотрібності і шкідливості сепарації нашого руху від українського політичного світу.

А між тим позиції Організації в широких масах громадянства стали більш сприятливі. Прихід загону УПА і матеріяли з Краю 1950 р. подали цілому світові наочні докази, що боротьба УПА і спротив українських мас під проводом націоналістів на Батьківщині є реальним фактом, а не вигадкою бандерівців.

Ще виразніше еволюція поглядів на революційну боротьбу і дію УПА позначилася у націоналістів-мельниківців. Психологічні рани боротьби між двома таборами націоналістів (бандерівці-мельниківці) під час німецької окупації роз'ятрювалися дальшим антагонізмом і на еміґрації; в цій боротьбі обидві сторони не дуже перебирали засобами і тільки тим можна пояснити появу нещасливої брошури „Ліс у правдивому освітленні". Але наші заогнені відносини з УГВР-івською опозицією притуплювали гостроту спору з мельниківцями і, невипадково, автор „Лісу у правдивому освітленні" виступив в ролі арбітра, очоливши комітет вшанування пам'яті ген. Чупринки. З другого боку, факт існування революційного підпілля на Україні примусив націоналістів-мельниківців змінити тактику і від неґації його перейти до визнання УПА і констатації їхньої участи в революційній боротьбі на Рідних Землях.

Вважаючи на цей новий курс, члени Проводу ЗЧ ОУН поставили вимогу перед Провідником розпочати переговори з мельниківською організацією і дійти до певного політичного порозуміння. Під тиском тих вимог Провідник згодився на розмови і за деякий час представники обох сторін дійшли до повного порозуміння, виробивши плятформу синхронічної політичної дії. Аж коли настав день ствердження цього пакту підписами обох сторін, наші представники дістали наказ від Ст. Бандери... відмовитися від підпису.

Аналогічна ситуація мала місце в переговорах з ЗП УГВР. Вимога Проводу Організації в Краю про ліквідацію конфлікту між ЗЧ ОУН і ЗП УГВР викликала певний резонанс в масах нашої Організації. І знов на вимогу окремих членів Організації Провідник мусів згодитись на переговори. Такі переговори почалися і наші представники, діючи точно за інструкціями самого Провідника і, звітуючи йому про перебіг кожного засідання, діставали від нього принципову згоду на всі ті точки, з яких складався документ порозуміння. Справа зайшла так далеко, що на місцях стихійно настала атмосфера політичного перемир'я. Та марні надії ліквідувати найбільше болючий конфлікт розбилися знову в такий самий банальний спосіб — коли наші представники мали вже закінчувати переговори, вони дістали наказ від Провідника відмовитися від дальших розмов.

Нарешті останні переговори з ЗП УГВР, що провадилися вже на базі певного наказу від Проводу Крайової Організації, мали той самий кінець, хоч Провідник цим разом персонально ввійшов до колеґії трьох і навіть підписав спільний документ (Плян і деякі уточнення до діяльності тимчасового керівництва ЗЧ ОУН від 28 грудня 1953), щоб уже в листі від 2 січня 1954, тобто через 3 дні цілковито його дезавувати.

Спільним для всіх тих переговорів є те, що Провідник годився на пертрактації тільки під натиском членів Організації, а не за власною ініціятивою, рівнож і той факт, що за розбиття переговорів завжди обвинувачувалося противну сторону, а нашу відмову обґрунтовувалося ідеологічними категоріями, що не мали аж ніякого принципового політичного змісту.

Свідомо ведучи Організацію шляхами ексклюзивности, Провідник виключав усяке порозуміння з іншими політичними групами, щоб не применшити нашої і його ролі в внутрішньому і зовнішньому політичному світі. Виходячи з цієї основної засади, ми могли б йти на порозуміння тільки з політично слабшим контраґентом, з яким громадська опінія не зв'яже успіху спільної акції і цим не зменшить ролі Організації і самого Провідника. І справді, єдине порозуміння, що ми його досягли, і то в неписаній формі, був альянс із гетьманською організацією. З цього погляду соціяльно політичні категорії не відіграли жадної ролі і не стали на перешкоді порозумінню революційної і консервативної організації.

Нормально в часи небезпеки для Нації кожна політична партія автоматично включається до єдиного фронту і ніякі особисті чи партійні розбіжності не в силі перешкодити у цьому здоровому процесі. Ми діяли цілком інакше, якщо згадати про нашу поставу якраз в часи такої небезпеки.

Виступ КЦАБу і його диверсія проти українства, що позначилася творенням серед української еміґрації шости „федералістичних партій", та фінансовою підтримкою цих новотворів (приватними) американськими колами, створювали для української визвольної справи величезну небезпеку. Не знати було як отой „східняк", що ми його паплюжили в таборах ІРО за його „да" і „нєт", зареаґує на московську провокацію, не знати було чи хтось з наших напівголодних професорів чи письменників не піде на добре оплачений долярами шматок хліба і під плащиком невтральности й льояльности не почне працювати в КЦАБівській радіостанції чи в інших московських інституціях.

(Продовження буде)

Бл. п. отець-декан Теодозій Атаманюк

Бл. п. о. Теодозій Атаманюк

У понеділок, 15-го грудня 1980 року, упокоївся в Бозі, в захисті Пренепорочного Серця Марії у Філядельфії, священик-емерит бл. п. о. Теодозій Атаманюк. Отець Атаманюк народився 12-го травня 1899 року в Прибилові, Товмацького повіту в Україні. Після закінчення народної школи у рідному селі, вчився він в українській гімназії у Станиславові й здав у Відні матуру в 1920 році.

Духовну семінарію закінчив у Станиславові в 1930 році і того ж року, 9-го червня, був молодий Т. Атаманюк рукоположений на священика станиславівським єпископом Владикою Григорієм Хомишином. До 1943 року о. Теодозій був парохом у Лісівцях і Телепківцях на Станиславівщині.

В роках 1918-1920 брав участь св. п. Т. Атаманюк у визвольних змаганнях як старшина Української Галицької Армії, за що згодом карався в таборі для полонених українців у Тухолі. Не краще відносилася до нього польська окупаційна влада під час його душпастирської й громадської діяльности: переслідування, арешти й ув'язнення були ознакою зухвалости й нетерпимости — здавалося б — католицької й „моцарствової" поверсальської Польщі.

У 1944 році, після поновного приходу большевицьких окупантів зі Сходу, св. п. отець-парох разом зі старшим братом о. Осипом, сестрою Євгенією, її чоловіком Казимиром Грабовецьким та їхніми дочками Мартою і Лесею (єдиного сина замордували большевики) подався на скитальщину на Захід. У різних таборах для українських біженців у Німеччині сповняв обов'язки душпастиря й громадського діяча. У 1949 році разом з родиною прибув до ЗСА і поселився в Трентоні. В тому ж році за дозволом Митрополита Константина Богачевського, разом з братом о. Осипом і малою горсткою таких самих нових імігрантів, як він сам, отець Атаманюк оснував українську католицьку парафію Св. Свм. Йосафата й був її парохом, згодом ще й деканом трентонського деканату аж до відходу на емеритуру в 1975 році.

За весь час свого душпастирства в Трентоні разом з братом о. Осипом Атаманюком, який був його сотрудником (о. Осип помер 25-го лютого 1967 року), отець-парох був прикладним ідейним священиком і громадянином. Разом з братом вони дали почин до розбудови парафії, яка сьогодні розрослася до могутнього „Українсько-Католицького Центру", розташованого на чотирьох акрах власної землі при 1195 Дуц авеню, з новозбудованою просторою церквою, вивінованою іконостасом і віконними вітражами і новими лавками, приходським будинком, двома репрезентативними залями, парафіяльною школою, просторою паркувальною площею та присадибною землею -парком. Усіма цими надбаннями, що за душпастирювання в парафії наступників бл. п. отців Атаманюків (о. Едвард Левандуський — 1968-1969, о. Юрій Маркевич — 1969-1970, о. Володимир Грабець — 1970-1975, о. Іван Бура — 1975-1976, о. Теодор Данусяр — 1976-1977, і теперішнього отця-пароха й декана Ярослава Федика) за видатною грошовою допомогою СУК „Провидіння" та жертвенних членів парафії — біля 500 душ — були остаточно завершені Користуються ними сьогодні не лише члени парафії, шкільна молодь і різноманітні українські установи й організації, але також й сусіди — американці, влаштовуючи на парафіяльній площі і в обох залях свої імпрези, підсилюючи таким робом касові прибутки парафії.

За всі заслуги для добра Української Католицької Церкви й парафії Патріярх Йосиф після своєї візитації парафії в липні 1968 року нагородив о. декана Теодозія нагрудним хрестом і титулом почесного крилошанина.

• • •

Єрейські похорони бл. п о. крилошанина Теодозія відбулися в Трентоні, Н. Дж., в середу, четвер і п'ятницю, 17,18,19-го грудня 1980 року , при співучасті коадьютора Владики Мирослава Любачівського й численного філядельфійського й трентонського духовенства, опечаленої великим смутком родини, сестер-монахинь із захисту Пренепорочного Серця Марії у Філядельфії, членів парафії, приятелів і знайомих, які знали Покійного, любили й поважали його за життя.

У похоронних відправах у різних днях брали участь: о. д-р Іван Біланюк, о. Петро Липин, о. Михайло Пиріг, о. Константин Бердар, о. Мартин Канаван (Філядельфія), о. Реймонд Ревак (Брістоль, Па.), о. протопрезвітер Богдан Желехівський (парох української православної церкви Пресвятої Трійці в Трентоні), о. протопрезвітер Іван Штім (парох візантійсько-католицької церкви Пречистої Діви Марії в Трентоні), о. Гаврило Іваску (парох румунської греко-католицької церкви в Трентоні), о. Тома Корпікс (капелян захисту Пренепорочного Серця Марії у Філядельфії) й о. декан Я. Федик.

Після Архиєрейського заупокійного Богослуження в церкві Св. Свм. Йосафата, у п'ятницю, 19-го грудня, і прощального слова-проповіді о. пароха Я. Федика, тлінні останки зложено до спільного гробу з бл. п. о. Осипом при головному вході до церкви, за що ще за життя подбав бл. п. о. Теодозій, поставивши власними матеріяльними засобами братові й собі пам'ятник. Під час усіх похоронних відправ священикам допомагали співом інж. Макар Копаниця, Іван Головко, д-р Зенон Ґіль, Петро Плис, Стефан Шилкевич й вірні.

На заупокійній тризні, яку влаштували пані з церковного сестрицтва під проводом Романи Мицик і якою проводив Іван Р. Костюк, пароха, катехита, душпастиря і виховника прощали коротким словом мґр Дарія Кузик від Патріярхального Т-ва, Романа Мицик від парафіяльної школи й церковного сестрицтва, Микола Колодій від церковного комітету й СУМ-А, пл. сен. І. Р. Костюк від Пласту, 149 Відділу СУК „Провидіння" й усієї трентонської української громади. Молитвами за спокій праведної душі Покійного й стрілецькою піснею „Видиш, брате мій" — закінчено тризну й усі похоронні обряди.

Замість квітів на свіжу могилу зібрано на Патріярший фонд 100 дол., а на українських інвалідів — 65 дол.

Іван Р. Костюк

Помер українсько-румунський поет — св. п. Орест Масикевич

Нову передчасну втрату висококультурної людини поніс український народ 8-го жовтня 1980 року. В Буфтя, біля Букарешту, перестало битися серце видатного поета, перекладача й публіциста сл. п. Ореста Масикевича.

О. Масикевич прийшов на світ у родині церковного дяка Сидора Масикевича 9-го серпня 1911 року в селі Неполоківці, на Буковині (тепер Чернівецька область). Народну освіту проходив у рідному селі, а середню — в Державній гімназії в Чернівцях. Університетські студії завершив у Чернівцях на філологічному факультеті. У 1918 році батьки перейшли жити в село Шипинці того ж повіту. Тут Орест ще гімназистом організував чоловічий хор і управляв ним безперервно, бувши студентом. Опріч того брав жваву участь у національно-культурному й політичному житті на Буковині. Був членом студентського товариства „Запороже", в якому його обирано більше разів головою (сеньйором), членом управи співочого товариства „Буковинський Кобзар", членом товариства „Українська Школа",„Руська Бесіда" й інших українських організацій. Якийсь час був редактором українського щоденника „Час" у Чернівцях. Рівночасно брав активну участь у боротьбі української молоді здорового українського націоналізму за права українського народу на Буковині. Ще студентом писав поезії та короткі нариси, які друкувалися в українській чернівецькій пресі або в пресі поза Буковиною.

Під час заняття північної Буковини совєтською армією в 1940 році Масикевич покинув Буковину та переселився до Букарешту. Після вибуху німецько-совєтської війни в 1941 році Масикевич повернувся до Чернівець, де старався допомагати українцям, переслідуваним тодішньою румунською владою. Перед наближенням німецько-совєтського фронту в березні 1944 року він знову переїхав до Букарешту. Тут, восени 1945 року, його схопили аґенти НКВД і після допитів по різних совєтських тюрмах він потрапив до концтабору на каторжні роботи, звідки його звільнено аж після смерти Сталіна в 1955 році із дуже надщербленим здоров'ям.

З тавром совєтського засланця важко приходилося йому жити в країні — совєтському сателіті, бо не міг знайти відповідної праці до його культурного рівня. навіть українська ґазета в Букарешті „Новий Вік" відмовлялася друкувати його вірші, нариси й оповідання. Велика зміна в наставленні до нього прийшла аж у 1971 році, коли видавництво „Критеріон" у Букарешті надрукувало його першу збірку поезій „На місячних перехрестях", за яку поет удостоївся державної премії від Спілки Письменників Румунії. Тоді Спілка прийняла його в дійсні члени. Після завершення 60-річчя письменника йому призначено місячну літературну пенсію — 2,500 леїв.

А в останньому часі наснага до праці поета почала меншати в наслідок проґресуючої серцевої хвороби. Мимо трьох інфарктів до 1978 року він все ж таки встиг приготовити й видати в 1979 році свою другу збірку поезій „Буреквіти". Підготовляв він до друку ще збірку прози на 1980 рік, яку вже не встиг завершити. Майже увесь час року 1980-го хворів і хоч приблизно місяць до смерти йому вложено операційним шляхом спеціяльну батерію для скріпленя серця, але це вже мало помагало. Його серце перестало битися 8-го жовтня минулого року.

Спілка Письменників Румунії вшанувала пам'ять українського поета ширшим оповіщенням про його смерть і допомогою у похоронах письменника, зокрема участь на них представника Спілки, який у прощальному слові при відкритій могилі звеличав поета й його творчий шлях. У похоронних відправах взяли участь чотири священики: три українці і один болгарин, відправляючи українською, румунською і старослав'янською мовами — при поважній участі приятелів покійного поета: українців і румунів. Кілька приятелів покійного заспівали на могилі „Вічная пам'ять" і пісню „Видиш брате мій."

Спілка Письменників Румунії належно оцінила поетичну творчість О. Масикевича, уважаючи його одним з кращих письменників — хоч він писав майже виключно по-українськи. Така оцінка не подобалася деяким менше обдарованим письменникам з „Української Літературної Студії" при Спілці Письменників Румунії, які із заздрости недоброзичливо ставилися до Масикевича. Але Масикевич таки мав більше приятелів, ніж ворогів.

Орест Масикевич був одним з видатніших українських письменників і громадських діячів на румунському терені. Він був співосновником „Української Літературної Студії" при Спілці Письменників Румунії і деякий час її головою. Співпрацював в українській газеті „Новий Вік", у журналі „Культурний порадник" і в румунських періодиках „Скрісул Банатулуй", „Драпелул Рошу", Вякул ноу" тощо. Опріч своєї оригінальної літературної творчости він — як досконалий знавець мов української і румунської — багато перекладав з румунської на українську мову, а зокрема з української на румунську. Він добре також володів німецькою, французькою і російською мовами. Деякі переклади св. п. О. Масикевича з української мови він робив на замовлення голови Спілки Письменників Румунії Захаріє Станку. Це „Вибрані поезії" Павла Тичини, роман Олеся Гончара „Циклон" і інші, але через його передчасну смерть вони ще не надруковані. Найціннішим його перекладом є переклад поеми Івана Франка „Мойсей", яку, читаючи румунською мовою, не відчувається, що це переклад.

Своєю працею та літературною творчістю Орест Масикевич лишив по собі гарну і тривалу пам'ять. Його смерть є великою втратою для української і взагалі людської культури.

Василь Русняк

Д-р Н. Ніньовський — телевізійний консультант

Лінгвістичні, літературні і мистецькі обдаровання та наукові надбання були вирішними чинниками в тому, що телевізійна корпорація „Аксес" (Access) покликала д-ра В. Ніньовського на посаду консультанта у справах мови та культури.

Ця телевізійна корпорація, під опікою Провінційного уряду Алберти, Канада, дістала урядове доручення підготовити українську телевізійну програму для українських малят, які не говорять по-українськи. В англомовному морі телевізійна програма для українських малят — це подвійний успіх для численної української спільноти в Алберті і в її столиці, в Едмонтоні, та ще один особистий успіх д-ра В. Ніньовського, щоб з його науково-мистецьким і педагогічним досвідом позначитися в житті української дітвори по цей бік моря.

Картина мистця В. Ніньовського з циклу „Альберта колись і тепер."

Д-р В. Ніньовський — скромна людина зі сталевою волею, у перших іміґраційних роках для утримання немаленької сім'ї на поденній дванадцяти і чотирнадцяти-годинній праці робітника, кімнатного та вітринного маляра, кресляра, комерційного мистця тощо — укладав свій час якось так зручно, що вечірня громадська праця, численні статті до української і англомовної преси, графічні малюнки та вечірні й літні курси на університеті ніяк не поступалися перед важкою працею на хліб насущний.

З 1958 року доля стелила інший шлях і спрямовувала В. Ніньовського в русло ще ширших досягнень. По чотирилітній праці учителювання в державних школах В. Ніньовський викладав у Албертському університеті, де й закінчив маґістерський ступінь слов'янської лінґвістики, уклав перший „Український зворотний словник", поступив на дальші студії до Оттавського університету й завершив свою освіту п'ятим науковим ступенем доктора слов'янських наук. Він опублікував наукові праці і статті, викладав у Саскачеванському (Ріджайна) і Манітобському університеті та уклав „Українсько-англійський, словник" і „Англо-український словник".

У травні 1980 року д-р Ніньовський дав успішну вже п'яту з черги виставку своїх графічних праць, при чому на превелику втіху мистця виставку була очолила та відкрила Марія Ле Межирер — міністер культури, бо витончена техніка крапкувальної кольорової туші полонила око міністра, про що вже в свій час писала „Свобода". Ле Межирер закупила чотири праці мистця — дві українські церковці крапкувальної техніки для Провінційного Державного Музею та дві картини в графіті до „Скарбниці подарунків для визначних державних мужів-гостей."

І знову ж під кінець минулого року після виставки картин д-ра Ніньовського у Лефевр ґалерії провінційна газета „Алберта Кавнсил он Ейджинг Нюз" опублікувала низку репродукцій з його графічних праць, у яких відчутний подих стомлених життям перших і других українських поселенців Алберти, з яких тут подається одна репродукція. Між іншим, д-р В. Ніньовський є членом 497 Відділу УНСоюзу.

Іван Ільків

Щедрий Вечір ОЖ ОЧСУ в Ню Йорку

Учні Школи Українознавства Осередку СУМ-А в Ню Йорку в першому ряді (зліва): Олександер Решітник, Христина Пенджола, Тіна Беренда, Ліза Візняк; в другому ряді (зліва): Юрій Прятка, Наталка Маслій, Соня Решітник, Стефан Кобилецький.

Різдвяні святкування в Україні належать до найкращих і найбільш шанованих празників, а з ними зв'язані прекрасні багаті звичаї і традиції українського народу, що віддзеркалюють шляхетну родинну культуру наших предків. Ці тисячолітні висококультурні звичаї із глибокими релігійними ідеалами, мораллю зробили нас сильним народом із незламною вірою у правду. Так, тут наша сила — сила України.

Об'єднання Жінок ОЧСУ в Ню Йорку перебрало на себе обіт плекати і передавати молодому поколінню наші історично-культурні звичаї і традиції. Рік у рік воно влаштовує Ялинку для дітей, Просфору для української громади Ню Йорку, а цього року, — Щедрий Вечір.

За почесним столом засіла президія: ред: В.Мазур від Голов. Управи ООЧСУ. о.С.Шевчук,ЧСВВ, від парафії св.Юра; мґр І.Винник, ВФронт; проф.П.Андрієнко-Данчук від Школи Українознавства Осередку СУМ-А і голова ОЖ ОЧСУ Марія Лозинська. За білозастеленими столами з кутею і Йорданською водою, засіли численні гості. Отець С. Шевчук відчитав молитву, поблагословив столи, а подруги почали виносити традиційні страви.

Голова М.Лозинська щирим словом привітала гостей та в короткому нарисі підкреслила спасенну силу українських звичаїв, традиції для нас, а відтак закликала всіх при святковій Вечері об'єднатись духово в одну родину та перенестись в думках до наших братів і сестер в Україні, згадати нескорених борців-мучеників, які в московських тюрмах, „психушках" та в концтаборах далекого Сибіру гинуть за святу ідею незалежної соборної України.

Глибокоопрацьований і цікавий реферат про „Різдвяні звичаї в Україні" виголосила проф. Павлина Андрієнко-Данчук. Прелеґентка сягнула ще до передісторичної дійсности вірувань і світогляду наших предків, повних культурної символіки, які перейшли до християнської доби. Українська церква прийняла ці величі культурні вірування, вклала в них християнські ідеали, мораль,релігійний зміст. Вони віддзеркалюють тисячолітню духову культуру нашого народу, і ми мусимо їх і надалі вірно зберігати. Прелеґентка, описуючи характер практикування різних обрядових звичаїв, зупинилась у всіх закутках України.

У мистецькій частині виступили учні різних кляс Школи Українознавства Осередку СУМ-А, якою керує директор школи проф. Андрієнко-Данчук. Бездоганною рідною мовою понеслися слова Б.Лепкого:

„...Чи й нині мерехтять зірки
Над хатою старою?
Гей, краю мій, не змаєш ти,
Як тужу за тобою..."

Деклямували гуртом — Соня Решітник, Стефан Кобилецький, Н.Маслій, І.Сисик, Ю.Прятка — та знову Х.Пенджола. О.Решітник, Л.Возняк — „Різдво". Маленька Тіна Беренда прощебетала чудово О.Олеся „Ялинку".

Мистецьку програму збагатив виступ двох молодих мистів гри на бандурі: Юліяна Китастого, сина маестра Г.Китастого, дир.Капелі Бандуристів, мистецького керівника Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку, та Миколи Невмержицького, інструктора і диригента тієї ж школи, родина якого прибула з Капелею Бандуристів з Києва.

Ми вдячні Н.Чорному, адміністраторові Кобзарської Школи Мистецтва, за його співпрацю з нами, за те,що він ніколи не відмовляється допомогти та завжди готовий під час різних імпрез дати нам можливість пережити ці гарні хвилини насолоди.

Ю.Китастий і М.Невмержицького виконали у дуеті в'язанку коляд, а сам Микола-декілька веселих народних пісень. У супроводі бандур молоді мистці проспівали коляду „По всьому світі". Захоплена й вдячна публика обдарувала цих носіїв історично-народного інструменту і музики рясними оплесками — Щасти їм, Боже!

Після Вечері святочна громада продовжувала святкування співанням коляд та щедрівок: „Щедрий вечір тобі, пане господарю..." голосно лунало по залі. Та не було радісного господаря у хаті, як колись, не було ясної зірки на небі, не скрипів морозний сніг під ногами, не чути було дитячих голосів з віншованням під вікнами...

А.Заборська-Ґелетей

Бостонська громада заслухала доповідь д-ра Р.Осінчука

У Бостоні, в суботу, 17-го січня, заходом української католицької церкви Христа Царя відбулася в її парафіяльному домі спільна Різдвянна просфора, на яку церковний комітет у порозумінні з Відділом місцевого Патріярхального Товариства запросив на доповідача заслуженого громадсько-політичного і патріярхального діяча і лікаря, одного з основників тайного підпільного університету у Львові, науковця і журналіста, д-ра Романа Осінчука з Ню Йорку.

По відправленні Літургії, у святково прибраних кімнатах, виповнених вірними, Різдвяну просфору розпочав Любомир Щудлюк, голова церковного комітету, вітаючи гостей. Отець-декан Петро Огірок провів молитву, після якої відспівано кілька різдвяних коляд. Під час обіду Л. Щудлюк представив гостей, які сиділи при головному столі, а саме: о.декана П. Огірка; інж. Конрада Гусака, голову Відділу УККА в Бостоні; д-ра Івана Дідюка, члена церковного комітету; інж. Станислава Берегульку, голову контрольної комісії; Миколу Гапія, заступника голови; Михайла Возьного, секретаря; Дмитра Ґалонжку, скарбника; Володимира Гетьманського, другого заступника голови та теперішнього голову Відділу Патріярхального Товариства в Бостоні; Михайла Носаля, голову СУМА в Бостоні, і М.Носаль, головну виховницю СУМА.

Нагоду свята використа-

(Закінчення на стор. 4)

Пластова ялинка у Рочестері

У день 11-го січня ц.р. панувала надворі холодна сніжиста зима. В теплій залі церкві Богоявлення зібралися батьки, дідусі, бабусі, дітвора та зацікавлені громадяни полюбуватися різдвяною програмою, яку дбайливо приготувала пластова молодь із допомогою виховників.

На залі залунали ніжні дитячі голоси, прославляючи новонародженого Сина Божого традиційною українською колядкою, а жваві новацькі руки вбрали свіжу ялинку прикрасами свого власного виробу. Вбравши ялинку, пластуни і пластунки з почуттям виконали монтаж деклямацій, інсценізацій, співу й інструментальної музики.

Дивлячись на дітвору, було виразно видно, з яким старанням вони хотіли показати своїм рідним, що вони навчилися під час сходин. А на обличчях глядачів віддзеркалювались погляди замилування, зворушення та задоволення, що ще таки існує горстка української молоді, яка при дбайливому вихованні й оточенні проявляє своє споріднення й приваблення до дорогоцінностей традиції своїх батьків і прадідів.

Крім спільних виступів, глядачі мали приємність почути молоді музичні таланти — на фортепіяні грали Олеся Ґуран, Ніна Денисенко, Богдана Зазуляк, Уляна Лужецька та Оксана Хвесик, а на акордеоні — Андрій Денисенко. Присутні були особливо захоплені співом Марка і Тані Міллер, котрі в супроводі фортепіяна їхньої сестри Віри гармонійно відспівали щедрівку. На закінчення святочної програми на тлі живої ялинки новачок і юначок всі присутні родинно відспівали колядку „Бог Предвічний".

Після мистецької частини пластова молодь вгощалася смачною перекускою і подарунками. При каві і солодкому присутні мали нагоду оглянути працю пластової молоді. Тут можна було побачити, що пластова програма старається розвивати не тільки усну мову, але так само присвячує час писаній мові, українській історії, ручному мистецтву і майструванню.

За такий успішний попис належить велика подяка всім молодим виховникам, котрі з посвятою і зацікавленням провадять тижневі сходини. Окрема щира подяка належить пл.сен. Тамарі Денисенко, Ярі Кекіш, Христині Ковч, Іванові Крамарчуку і Христині Венловській за їхню допомогу. Велике спасибі також усім щедрим і трудящим матерям, котрі постійно підтримують пластову працю і подбали й цього року, як і в попередніх роках, про смачну перекуску і печево.

Такі пописи і зустрічі повинні відбуватися частіше, бо це велика нагода для молоді в товаристві своїх ровесників і батьків розвивати рідну мову, спів і мистецтво Спільні пописи в приємний спосіб прищеплюють любов до традиції й культури батьків та приготовляють молодь до суспільно-організаційного життя.

Валентина Макогон

В пам'ять інж.Євгена Пастернака

У сороковий день смерти бл.п.інж.Євгена Пастернака в Торонто Братство Св. Володимира при Св.Троїцькій церкві на Брум вулиці в Ню Йорку замовило жалібну панахиду на день 11-го січня, щоб пом'янути Покійного, і відбуло зустріч парафіян і гостей, під час якої інж.Кость Церкевич виголосив реферат „Про життя і громадсько-наукову діяльність інж. Євгена Пастернака". Доповідач коротко перейшов через біографічні дані шкільних і студентських часів спочилого, але більше присвятив часу на характеристику громадсько-політичної й наукової діяльности інж.Є.Пастернака.

Св.п.Євген народився 24-го січня 1907 року на Підляшші в родині учителя Івана Пастернака, пізнішого сенатора Річипосполитої Польської з виборів до сенату 1922 року. Після закінчення Рівенської гімназії 1929 року, Євген студіював будівельну інженерію на Політехніці в Данціґу, яку закінчив десь 1935 року. Ще як гімназист Євген був добре начитаний і цікавився історією й літературою, і це своє зацікавлення виявляв у дискусіях і рефератах, виголошуваних у Гуманістичному гуртку Рівенської гімназії. Ці реферати провадилися леґально учнями під керівництвом учителя з історії або літератури і мали за завдання поглиблювати знання української літератури й історії України. Євген свідомо тримався на віддалі від нелеґальної діяльности в гімназії, де вже від 1925 року розпочалося серед гімназистів зацікавлення літературою УВО, далі ОУН; відбувалися нелеґальні сходини учнів, що цікавилися

(Закінчення на стор. 4)

Відкриття Військово-Історичного Музею УВАН

Фрагмент з передачі касетки з відзнаками полк. Андрія Мельника на збереження у „Військово-Історичному Музеї УВАН" в Канаді. Передає Євгенія Оборца куроторові музею д-рові М. Марунчакові в присутності о.д-ра О. Барана. *Світлив Левко Марунчак*

Як вже давніше подавано у пресі, офіційне відкриття Військово — Історичного Музею УВАН у нових приміщеннях заплановано на січень, під час Українського Тижня, яким українська вінніпе ська громада постійно відмічає роковини державности і соборности — Акти 22-го січня 1918 і 1919 років.

Точно у пропам'ятний день цих історичних дат, цебто 22-го січня ц.р., президент КУК Іван Новосад у присутності представників українських церков, голів і деле атів українських ветеранських і громадських організацій, як також представників молоді — Пласту і СУМ-у перевів офіційне відкриття.

У вечірніх годинах згаданого дня залі УВАН, на другому поверсі будинку Централі КУК, були заповнені по-святково одягненими представниками організованого українства. Прийшли ветерани українських армій, вдекоровані відзнаками воєнних часів. Серед ветеранів Другої світової війни були теж сеньйори Визвольних Змагань з Першої війни. Тут ми побачили учасника Акту 22-го січня 1919 року в Києві Ф. Стефанюка; військового урядовця Технічного Куреня Залізної Третьої Синьої Стрілецької Дивізії ген. Удовиченка; інж. Гудзяка; хорунжого УГА та сотника УНА О. Панькова; хорунжого УСС Д. Микитюка; учасника Шостої Равської Бригади УГА Д. Жилу та інших. Офіційно були заступлені такі ветеранські організації: УСГ — П. Данилюк, Станиця вояків — Д. Микитюк, Карпатські Січовики — Юрій Гвоздулич, Станиця вояків УПА — Е. Кохалик і І. Ройко; Братство к. Вояків Дивізії УНА — І. Нестор, Д. Жила; Об'єднання Вояків УПА С. Вапляк. ЛВУ репрезентував П. Башук, ОУКО М. Кидонь, читальню „Просвіти" — Василь Цап УНО Вінніпеґу — М. Новицький, а Сент Боніфас — І. Каптій; Рідну Школу — С. Ямнюк; Пласт — Марта Гринюк, а СУМ — П. Монастирський; а УНС — м р І. Геврик; Централю Комітету Українок Канади — Л. Чайковська. Були й інші представники. Всі вони зібрались перед головною залею музею, у дверях якого видніли два прапори — національний та „знамено Першого Січового Батька Петра Дорошенка" з 1918 року

Точно в заповідженій годині президент УВАН о.д-р О. Баран започаткував програму відкриття вступним словом та привітав всіх присутніх; покликавши до доповіді куратора музею д-ра Михайла Марунчака. Згаданий в своїй короткій доповіді подав історію Військово-Історичного Музею УВАН який своїми початками сягає років після Першої світової війни, та підкреслив великі заслуги в організуванні цього музею таких діячів, як полковник , а згодом генерал Михайло Садовський, майор М. Битинський, майор К. Бризгун, а з пізніших часів — майор Осип Навроцький, сот. В. Левицький, пласт.сеніор М. Оброца. ВІМузей є унікальним музеєм в цілій діяспорі, сказав доповідач. Два найближчі відповідники цьому музею — це музей запорозької старини у Дніпропетровську, який оформив відомий історик та археолог Д. Яворницький, а другий — це Музей Визвольної Боротьби в Празі під кермою проф. Дмитра Антоновича. Останній знищила бомба в часі летунського налету на Прагу.

Під кінець своєї доповіді д-р М. Марунчак представив членів Музейної Комісії та передав привітання присутнім гостям від цієї комісії.

Організатори відкриття були змушені обмежитись тільки до двох головних привітів: української православної церкви та української католицької церкви. УПЦ репрезентував Владика Василій та канцлер о.д-р Гр. Удод, а УКЦ — о.митрат Роман Добрянський та о.митрат С. Іжик. Владика Василій та о.митрат Р. Добрянський виголосили відповідні промови, підкреслюючи вагу і значення військово-історичних пам'яток у житті народу та в наукових студіях. Вони теж зложили гратуляції Президії УВАН та ветеранським організаціям за опіку цим музеєм і передали свої побажання доброго розвою в майбутньому.

Вкінці президент Комітету Українців Канади, який репезентував увесь український національний організований актив Канади, перетяв синю стрічку зі словами: „Відкриття цього Військово — Історичного Музею в приміщеннях УВАН, в будинку Комітету Українців Канади, в днях Роковин Української Державности і Соборности свідчить про змагання українського народу у визвольній боротьбі, які до сьогоднішнього дня продовжуються".

Після офіційного відкриття присутні мали нагоду оглянути цінні документи історичного минулого, які своєю тематикою були в більшості пов'язані з 22-им Січнем. Виставка розміщена у трьох залах й оформлена під мистецьким доглядом та з великим вкладом праці Оксани Розумної та мистця Р. Коваля.

Всіх учасників цього винняткового вечора гостили в окремій залі пані з Комітету Українок Канади, Відділ у Вінніпеґу. Цим милим прийняттям зайнялися: М. Левицька-Костюк, О. Чемерис, А. Торбяк, Н. Шаварська, А. Каптій. Своєю працею, як сказали згадані організаторки, вони хотіли теж спричинитися до звеличання Роковин 22-го Січня та відкриття нової культурної станиці міста Вінніпеґу.

Бостонська громада...

(Продовження зі стор. 3)

но для того, щоб познайомити парохіян з цілями і завданням Патріярхального Товариства і Товариства Святої Софії. Для цього Л. Щудлюк представив ініціятора-основника і першого голову Відділу Патріярхального Товариства в Бостоні д-ра І. Дідюка, який в свою чергу представив доповідача д-ра Р. Осінчука, члена Головної управи Патріярхального Товариства і Товариства Святої Софії, що його присутні привітали повстанням з місць і кількахвилинними оплесками.

Д-р Р. Осінчук у докладній промові розповів про українську страдальну Церкву, почавши від прийняття католицької віри, спору Візантійської церкви з Римом; говорив далі про Берестейську унію, переслідування тодішньої Греко-католицької польською Римо-католицькою Церквою; врешті знищення Української Католицької Церкви на рідних землях комуністичною владою і насильне прилучення її до московського православ'я, що викликало протести наших Владик і священиків.

Прелеґент згадав про вісімнацять років заслання Ісповідника віри Патріярха Йосифа; про його звільнення з неволі; про працю, яку він виконує у Римі; про Український Католицький Університет і про змагання за патріярхат для нашої Церкви, які не раз були тяжкими через непорозуміння між єпископами, священиками і вірними.

При великій праці Слуги Божого Йосифа для Української Католицької Церкви, як рівнож при допомозі теперішнього Папи Івана Павла II УКЦерква починає відживати, сонячні проміння починають входити через вікна наших церков і освічувати темряву між нашими церковними провідниками і вірними.

Коротко спинився д-р Р. Осінчук на Товаристві Святої Софії, його значенні й меті, як також пояснив принцип забезпечення майна нашої Церкви.

По доповіді присутні ставили запити доповідачеві, на які д-р Р. Осінчук давав вичерпні відповіді.

На закінчення голова Відділу Патріярхального Товариства В. Гетьманський подякував промовцеві за цінну доповідь, якою слухачі були дійсно захоплені.

Відділ Патріярхального Товариства у Бостоні створився 1970 року. На його основуючих зборах був присутній член Головної управи з Філядельфії д-р В. Пушкар; першим головою був д-р І. Дідюк. По кількох роках активної праці Відділ зменшив свою активність, а два останні роки майже припинив діяльність. І тому то в грудні 1980 року скликано було загальні збори, на які запрошено члена Головної управи Патріярхального Товариства мгр Рому Гайду, організаційну референтку. Тоді ж одноголосно вибрали управу Відділу в такому складі: В. Гетьманський, голова; Михайло Франківський, заступник; Володимир Тутка, секретар; Стефан Седлярчук, скарбник; Ольга Федорів, голова контрольної комісії; проф. д-р Любомир Гайда і Володимир Федорів—члени контрольної комісії; о.декан П. Оґірко і д-р І. Дідюк—почесні члени Товариства.

Нова управа відбула кілька засідань, на яких обговорено плян праці і першою точкою його було запросити до Бостону д-ра Р. Осінчука, що управа і виконала. Управа Патріярхального Товариства, Відділ у Бостоні, складає велику і сердечну подяку д-рові Р. Осінчукові, що не пожалів часу, труду й перемучення, бо мусив їхати в автобусі понад чотири години, щоб заїхати до Бостону.

Парафія Христа Царя в Бостоні глибоко вдячна д-рові Р. Осінчукові за його глибоку й інформативну доповідь про Українську Католицьку Церкву, яку він тут виголосив для великої користи й приємности всіх присутніх.

Д-р Іван Дідюк

В пам'ять інж. Е. Пастернака

(Закінгення зі стор. 3)

цими організаціями або й належали до них.

Під час студій на Політехніці Євген Пастернак приєднався до еміграційних кіл УНР і співпрацював з ними майже протягом всього свого життя. Потім він став активним членом УНДС (Українського Націонал-Демократичного Союзу), постійним співробітником паризького вісника „Тризуб" і кореспондентом кількох інших часописів та журналів. Одначе, десь у 1960-их роках інж. Є. Пастернак зірвав з партійною працею і цілковито віддався громадській і науковій праці.

В часі окупації України німецькими військами св.п. Є. Пастернак організував українське життя на Холмщині й Підляшші, де польська влада ще перед Другою світовою війною суворо гнобила всі прояви українського культурного, громадського і церковного життя. Він став директором Союзу Українських Кооператив Підляшшя, головою Українського Допомогового Комітету Підляшшя. Тут він зустрів молоду й інтелігентну працівницю Суспільної Опіки Євгенію, з якою одружився, і вона стала його вірним другом у щасті й недолі аж до його смерти.

Після виїзду на еміграцію п-во Пастернаки осіли в Торонто, і тут віддався св.п. Є. Пастернак праці для добра української справи. Він став основоположником Т-ва Українських Інженерів Канади і був його кількаразовим головою. Завдяки його зусиллям і його дружини в Торонті збудували перший величезний дім для старих осіб, т.зв. „Пенсіонат ім. І. Франка", директором якого стала його дружина Євгенія і на цьому становищі вона перебуває до сьогодні.

Протягом цілого свого трудолюбивого життя Є. Пастернак ніколи не забував про найголовніший обов'язок українця — служити для добра українського народу при кожній нагоді і на кожному пості. Ще бувши учнем у Рівенській гімназії, св.п. Євген обсервував життя на Волині, Холмщині і Підляшші, збирав усі потрібні дані, документи, писання і записки, що стосувалися нашого народу. Мавши нагоду під час сенаторування його батька зустрічатися з українськими сенаторами, громадськими й політичними діячами Галичини й Волині, він всі ці зустрічі аналізував, формував і готував для майбутньої наукової праці, яку він видав у Канаді в 1969 році на 460 сторінок друку: „Нарис історії Холмщини й Підляшшя" (Новіші часи).

В цій книжці інж. Є. Пастернак насвітлив фази боротьби, господарський розвиток, національне буття й відродження українського народу, замешкалого на цих землях. Одночасно він подав аналізу варварських методів ворогів українського народу — поляків й росіян, які намагалися викорінити автохтонів-українців із цих земель.

„Україна під большевиками" на 315 сторінок друку — це друга історично-політична праця св.п. Є. Пастернака, видана в квітні 1980р., в ній описав атор окупацію України Москвою і 20-річне панування бальшевизму на Україні від 1919 до 1939 року.

В остатньому часі працював св.п. інж. Є. Пастернак і над третьою книжкою, але смерть перервала цю працю.

Інж. Євген Пастернак не забував праці і в своєму технічному фаху. На запрошення організаційної групи інженерів для заснування в ЗСА термінологічного товариства Є. Пастернак став оснoположником і одним з перших активних співпрацівників Науково-Дослідного Товариства Української Термінології в ЗСА. Він був співавтором „Англійсько-українського архітектурного словника" і сам опрацював понад половину термінів для цього словника. Кілька місяців перед смертю на запрошення НДТУТ у Ню Йорку Є. Пастернак розпочав робити заходи на терені Торонто, щоб в Канаді заснувати Філію НДТУТ, але невблагана смерть не позволила йому закінчити цього діла. Щоб увіковічнити його пам'ять у майбутньому в українських громадах ЗСА і Канади Науково-Дослідне Т-во Української Термінологіїі заснувало „Стипендійний фонд НДТУТ ім. інж. Є. Пастернака", з якого видаватиметься річно 1-2 стипендії по 500 дол. для студентів української мови або літератури, чи для науковців україністики.

Смерть перервала його життя під час будування нового дому для старших у місті Міссиссаґа. Цей дім св.п. Є. Пастернак конструював і розпочав будувати 1980 року, на його будову пожертвувавши прибуток із книги „Україна під большевиками". Він помер на розрив серця ясного соняшного дня при прийманні матеріялів для будування дому. Був він скромною людиною, обдарованою непересічними здібностями, духовими прикметами і вартостями. Він був чесною, характерною і всебічно освіченою людиною. Він був уродженцем земель найбільш гноблених і російським царським і польським окупантом. Він втратив свого батька сенатора Івана Пастернака на полі бою, бо польська боївка замордувала сенатора, щоб помститися на цьому за його освідомлюючу культурницьку, громадську й політичну діяльність, яку він провадив на Україні. І батько і син заслуговують на те, щоб ми схилили свої голови перед цими двома великими постаттями.

Петро Ворона

День Незалежности в Пластовій Станиці

День Незалежности у Пластовій Станиці в Ню Йорку.

Святкування Дня Незалежности започатковано в Пластовій Станиці в Ню Йорку у четвер, 22-го січня ц.р., при участі пластунів в одностроях, під проводом ст.пл. Володимири Гнатківської, у кімнаті губернаторів у міському ратуші, де посадник цього міста Едвард Кач прочитав проклямацію, у котрій проголосив день 22-го січня Днем Української Незалежности.

У неділю, 25-го січня, пластуни зібралися за своїм звичаєм у великій залі Народного Дому, при Другій евеню, щоб відзначити 63-ті роковини незалежности України.

В присутності голови Крайової Пластової Старшини, проводу Станиці та батьків і приятелів пластової молоді о год. 10:45 відкрито свято відспіванням пластового гимну. Відтак пл.сен. Оксана Кіналь відчитала наказ свята, де особливу увагу звернено на значення української вільної і незалежної держави та наше право стояти на рівні усіх інших вільних держав світу. Далі згадано, що пластуни могли б зробити багато більше в порівнянні до всіх жертв волі, які віддали особисте щастя і життя за краще майбутнє нашого народу. О. Кіналь згадала —на закінчення — що „Святочний Апель сьогодні розпочинаємо заприсяженням нового хорунжого до національного прапору. Хай слова його присяги зайдуть глибоко в наші серця, щоб ми усі своєю поставою і своїми вчинками могли зберігати честь того прапору, а з цим честь українського народу. Після відчитання наказу пл.розв. Андрій Данилюк склав присягу хорунжого та перебрав національний прапор від свого брата пл.роз. Олега Данилюка.

У мистецькій частині свята був монтаж, що його приготувала зв'язкова 2-го куреня юначок ст.пл. Оксана Куровицька. У своєму слові пл.розв. Марта Івашків цікаво описала події 22-го січня на славній площі Св. Софії у Києві. Згодом мальовничо розповідали про Україну словами поета Романа Завадовича пл. розвідувачі — Володимир Яремчук — віршем „Донеччина", Леся Галів віршем „Полісся", Ігор Черник — віршем „Карпати" та Роксоляна Хемич, яка із почуттям продеклямувала вірш „Поділля". Лесик Кмета поетичною мовою Леоніда Полтави описав Крим, Таня Поритко і Таня Оберишин розмалювали область „Волиць" римуваннями Романа Завадовича, а Олег Данилюк рецитував поему „Київщина". Кожний учасник, закінчивши свою деклямацію, підходив до вирізаної з піни поліуретан мапи України та причіплював синьо-жовту стрічку до тієї области, про котру говорив. Перед мапою стояла закута постать колись вільної і з'єднаної України у народному строю — пл.розв. Ліда Чорна. Вона скидає свої ланцюги і бере стрічки як символ злуки всіх земель України. Залунав спів усіх присутніх:

„Від синього Дону до сивих Карпат
Одна нероздільна родина
Без панства, без рабства, насильства і зрад,
Вільна незалежна Вкраїна;

Закінчуючи цей монтаж, пл.розв. М. Івашків закликала пластунів відзначити „ці найкращі дати нашої історії не лише переглядом пластової, але і національної гідности. А ця готовність — це українська ідентичність, оборона доброго імени українців в чужому середовищі, пошана національної гідности, пошана і плекання української мови, активність у пластовому житті". Вона запитала присутніх: — „Чи можемо доказати, що ми національно готові, чи своїм щоденним життям можемо доказати, що ми гідні називатися українцями, а тим самим — що ми є спадкоємцями дідів і прадідів, які передали нам найкращий і найдороціннійший дар, який тільки може нарід дістати — проголошення самостійности і соборности?"

Радісно вітали пластуни та гості М. Турчина в рядах новаків та з великою увагою прослухали новацьку присягу Ляриси Пушкар. На юних орленят іменовано Галю Кузишин та Ліду Ґной, а на орленя — Христю Пастернак.

Урочистою хвилиною свята було заприсяження пластунок юначок: Ляриси Дра ан, Христі Савицької (18-ий Курень юначок), Катрусі Малаховської, Мотрі Мішко, Ренати Пясецької і Роми Яцушко (30-ий Курень юначок, які зобов'язалися зробити „усе, що в їхній силі, щоб бути добрими пластунами". Цю присягу доповнили юначки словами „Пластового обіту" при співучасті всіх пластунів.

Зв'язковий пл.сен. Павло Дорожинський іменував пластунів-розвідувачів Андрія Бідяка, Романа Бойцева, Ореста Галева, Марка Гаталяка, Марка Ґлюта, Андрія Данилюка, Андрія Дармограя, Романа Костюка, Андрія Кушніра та Сальватора Томаселлі, всіх з 3-го Куреня ім. гетьмана Івана Мазепи.

Крайова комендантка пластунок пл.сен. Ірина Куровицька, в імені Крайової Пластової Старшини, іменувала Таню Оберишин і Ліду Чорну вірлицями — цим найвищим пластовим ступенем у юнацтві.

Голова Крайової Пластової Старшини Евстахія Гойдиш відзначили в імені Головної Пластової Булави пл.сен. Ірину Вербицьку орденом св. Юрія у сріблі за її визначну керівну і виховну працю в Пласті.

Тих відзначень було більше, бо кожний пластун прагне до „кращого завтра"

Станична пл.сен. Ольга Кузьмович попросила бунчужного ст.пл. Романа Яремчука закрити Святковий Апель гимном „Закарпатських Пластунів".

Всі присутні відтак взяли участь у торжественній Богослужбі в церкві св. Юра, де в своїй проповіді о. Лев Ґолдейд вказав на великий вплив Церкви у зберіганні української ідентичности.

М.М.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ВІСТКИ УСК—у У НЮ ЙОРКУ

Перша дружина копаного м'яча УСК-у виступає в II Дивізії Ліґи Космополітан в Ню Йорку. Свій черговий сезон УСК розпочав 14-го вересня 1980 року лігoвими змаганнями з клюбом „Вайкінґс", які закінчив ремісовим вислідом: 3:3. Ґолі для УСК-у стрілили Беднарський 2 і Гарофоло.

У других змаганнях, що відбулися на площі Леіґ Еріксон 21-го вересня м.р., УСК здобув велику перемогу вислідом 5:3. Переможні голі для УСК-у здобули: Гупало 3, Ґомез і Гарафало. В черговій зустрічі з клюбом „Блекпул", в якій через контузії не змогли взяти участи Коваленко, Ґарафало і Беднарський, УСК зазнав поразки 4:1. Дня 5-го жовтня усківці здобули чергову перемогу з клюбом „Тандерболтс" вислідом 1:0. Єдиного переможного голя для УСК-у стрілив Борис Крамарчук.

У чергових лігових змаганнях 19-го жовтня УСК зазнав поразки 0:1 з клюбом ПСЦ Бруклин. У змаганнях із сильним клюбом „Квінс Юнайтед", що відбулися 2-го листопада, УСК програв 1:3, але завдяки братам Гупало, які стріляли по одному ґолеві, ремісував вдруге в сезоні 3:3. Слідувала зустріч із клюбом „Джоя", з яким наша дружина програла вислідом 0:2. Дня 23-го листопада відбулися товариські змагання з СК СУМ-А „Крилаті", які закінчилися перемогою УСК-у вислідом 4:2.

Після цього УСК відбув чергові лігові змагання із найсильнішим клюбом II Дивізії „Ґрінпойнт", з яким зазнав поразки високим вислідом 0:4. У відплатних змаганнях з „Вайкінґс" у холодну неділю, 7-го грудня, УСК програв вислідом 0:2. В черговій зустрічі з „Асторія Ред Лайонс" УСК здобув важливу перемогу 3:2.

Після цих змагань, показник табелі ігор II Дивізії Ліґи Космополітан мав такий вигляд:

	Точок
Ґрінпойнт	17:3
Вайкінґс	14:6
Блекпул	12:6
ПСЦ Бруклин	10:6
Тандерболтс	9:9
УСК Ню Йорк	8:12
Джоя СК	6:12
Асторія Р. Лай	0:18

Склад I дружини УСК-у: А. Гринюк, С. Ґрабас, Й. Гупало, В. Картеґена, Б. Крамарчук, А. Карeґліс, Б. Жовтий, Р. Ферарі, О. Вербицький, А. Ґомез, О. Медірос, Р. Сільва, С. Коваленко, К. Ліхтенталь, Р. Гупало, А. Ґувера, Р. Бернарський, Р. Араджо. Провідник і тренер — Степан Коваленко.

Теперішнім головою УСК-у є д-р Іван Сєрант, заступниками — Степан Качмарський і Володимир Андрейко.

/ск/

ВИСТУПИ ДРУЖИН КОПАНОГО М'ЯЧА УАСТ „ЛЬВІВ" КЛІВЛЕНД У ЗАКРИТИХ ЗАЛЯХ

Дня 11-го січня ц.р. сім дружин „Львова" демонстрували вже в першому дні ігор Огайської Ліґи копаного м'яча, що ті атрибути, які ціхують їх гру на зеленій мураві (техніка, кондиція, пробоєвість), втратили своє принципове значення у грах в закритій залі, де вирішальну ролю мають зовсім інші вартості: швидкість, реакція і... сліпе щастя. Гру в залі (особливо в малій залі) можна окреслити як 50 відсотків копаного м'яча й 50 відсотків „гемблінґ". „Ґемблінґ" на швидке використання сприятливої нагоди чи помилки противника. Для глядача гра копаного м'яча не дає тих емоцій, що характеризують гру, найпопулярнішу зі всіх спортових ігор. Відпадає зовсім, або принайменше у великій мірі, та техніка комбінаційної гри, що так дуже одушевляє публіку й самих змагунів.

Дружини „Львова", що взяли участь у відкритті зимового сезону, можуть назвати той день радше успішним, ніж невдалим. Три з них закінчили свої зустрічі перемогами, одну ремісом, а три інші зазнали поразок. Їх перемогли не сильніші суперники, а радше більш досвідчені в грах у закритих залях.

Жіноча дружина „Львова" програла з „Вадсворт" вислідом 2:4 (голі для „Львова" здобули Амейкер і Ступар); „І" юнаки-італійці 0:1; „Ді" юнаки-італійці 2:1 (голі для „Льва" здобули Гайдук і Дрибяк); „Сі" юнаки-італійці 5:0 (переможні ґолі стрілили: Голубець 4 і Сторожинський); „Бі" юнаки-італійці 0:0, „Ей" юнаки-Олмстед 5:1 (голі для „Львова" — Росул 4 і Губач), резерва — серби 2:8 (ґолі — Вирста і Мішталь).

Степан Маланчук

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ З ЛЕЩЕТАРСЬКОГО ДВОБОРСТВА

В кінці січня ц. р. на лещетарських теренах Ворохти в Карпатах відбулися першенства лещетарського двоборства України, в яких взяли участь лещетарі в групах чоловіків, молодших і старших юнаків.

Згідно з вислідами в групі чоловіків перше місце здобув Борис Межецький зі Львова, який у скоку з трампліна осягнув вислід 75 метрів і подолав 15 кілометрів за 41.35. У групі старших юнаків першуном вийшов Олексій Литвиненко з Києва 396.25 точок. У групі юнаків, народжених 1963-64 рр., звання чемпіона здобув Василь Демчук з Івано-Франківська — 419.4; у молодшій групі за скок 60 м і біг 5 км — Дмитро Просвирнин з Ворохти.

УСПІШНІ БИСТУПИ ДРУЖИН УСВТ „Ч. СІЧ"

Продовжують свої гри в закритих залях три дружини „Ч. Січі". В чергових змаганнях Віторійо Поццо турніру, що відбулися 24-го січня ц.р. в залі Арморі, Елизабет, перша дружина „Ч.Січі" перемогла клюб „Норд Берген" вислідом 4:0. Переможні ґолі для „Ч.Січі" здобули: Роман Ганич 2 і Тадей Ключик 2. Після тієї перемоги „Ч.Січ" у своїй групі між 10-ма клюбами зайняла чолочу позицію з 7:1 точками. Дальші місця займають: Ципріян СК, Рома СК, Тікал СК, Атляс Н.Й., Бруклин Італіянс, Інтерґаджано, Вазоліс, Норд Берген і Ґартфілд. Склад „Ч. Січі" в цій грі: М. Хамуляк, Ю. Бакун, Д. Бакун, А. Бакун, Р. Ганич, Т. Ключик, В. Ткач, І. Чижович, А. Охрименко.

Юнацька дружина, що вже два тижні очолює показник табелі ігор своєї групи в турнірі „Адідас" в Мейплвуді, 25-го січня ц.р. розгромила своїх суперників з клюбу „Куґарс" вислідом 7:3. Переможні ґолі для „Ч. Січі" здобули: Шевчук 4, Вендленд 2 і Ю. Ґбур. Склад „Ч. Січі" в цих змаганнях: Д. Василак, О. Калинович, Р. Вендленд, Ю. Ґбур, Ф. Голінатий, А. Пенцак, В. Шевчук. Провідники — Маріян Хамуляк.

/от/

ЗМАГАННЯ ШВИДКІСНОГО БІГУ НА КОВЗАНАХ

В днях 22-31 січня відбувалися змагання в Києві так званих „II-их Всесоюзних сільських ігор", у яких брало участь 8 команд, разом 91 змагун. У першому дні виступали чоловіки і юнаки, між якими українські ковзанярі здобули такі місця: чоловіки 500 м — перше місце І. Ряб'єв — 39.71; друге — В. Милевський — 40,74; В. Бурчук вийшов п'ятим, осягнувши час 41.98.

5000 м — перше місце І. Милевський — 7.41.49.

В юнацькій групі Олег Притула з Києва на 3000 м вийшов першуном, осягнувши час 4.32, 72. На трасі 500 м Олег Притула здобув час 41.92 і таким чином зайняв друге місце.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У СТЕМФОРДІ

Стемфорд, Конн. — В неділю, 1-го березня ц.р., в Українській малій семінарії у Стемфорді відбудеться Український День. У програмі передбачено: год. 10:30 Архиєрейська Служба Божа, що її правитиме Владика Василь Лостен, єпископ Стемфордської епархії з участю Архиєпископа Мирослава Любачівського. Співслужитимуть оо. шамб. Л.Моско та преф. П.Дудяк; год. 12-та—спільний обід; год. 1-ша по полудні—змагання в доповідях та мистецькому читанні. Склад жюрі: о.Любомир Мудрий, д-р Іван Флис, головний предсідник УНС, Ярослава Кіналь. Гостям раді.

Пам'яті о. Миколи Іванусіва

(У 20-ту річницю смерти)

На північ від Дрогобича у віддалі шести кілометрів розташоване село Вацевичі — тепер Залужани — над річкою Бар. Село було невелике, коло 130 родин, у тому одна третина римо-католики, які до Першої світової війни говорили по-українськи, зберігали ті самі звичаї, ходили до української католицької церкви, ховали мерців на нашому цвинтарі, а також належали до церковних братств і товариств.

Село мало гарну муровану церкву Перенесення мощів св. Отця Миколая, чималий мурований парафіяльний дім і просторі господарські забудовання, збудовані в 1900-1904 роках за тодішнього пароха о. Пастернака. В 1911 році перенесено о. Пастернака до Зіболок Жовківського повіту, а на парафію у Вацевичах прийшов молодий, пристійний і енергійний о. Микола Іванусів (1873-1961).

Село в той час було мало національно свідоме, майже поголовно старші громадяни були неписьменні, населення називало себе русинами, а назви Україна — українець починали набирати прав громадянства після визвольних змагань у 1918-20 роках.

До парафії належало Старе Село і присілки: Підгора, Раковець, Скибичі, які разорм з Вацевичами начисляли 906 парохіян. Знову в селі Снятинка, два кілометри, була дочерня церква св. отця Николая, дерев'яна, збудована в 1867 році, яка нараховувала 994 парафіян. Служби Божі відбувалися за чергою у Вацевичах і Снятинці кожної другої неділі. Церква у Вацевичах потребувала ще внутрішнього вивінування й іконостасу.

Парафіяни в більшості — це були малоземельні селяни. Земля їхня глинкувата, мало врожайна, вимагала багато праці та сильних угноєнь. Господарі, щоб прохарчувати родину, продавала запівдарма свою працю поміщикові, працюючи в нього на полі й у лісі. Невеликий відсоток селян працював у дрогобицьких фабриках, а також на тартаку і в броварні на Гиравці, власниками яких були жиди.

Такий був стан Церкви і парафії у Вацевичах, коли о. Микола Іванусів перебрав парафію під свою опіку.

Після упорядкування своїх родинних справ, наладнавши власну господарку, молодий парох взявся до праці в громаді. Отець Микола Іванусів був свідомий того, що тільки організовано в українських культурно-освітніх і господарських організаціях можна буде піднести національну свідомість своїх парафіян, зокрема піднести господарську освіту і культуру. В тому напрямі отець-парох почав організувати найбільш свідомих і відданих парафіян, часто запрошував їх на балачки, вказував на потребу організації „Просвіти" і Т-ва „Сільський Господар" у нашій громаді.

Ідеї і пляни отця-пароха знаходили щораз більше зрозуміння. Гурт прихильників більшав. Було зроблено підготовку для організації Т-ва „Просвіти", але вибух Першої світової війни тим плянам перешкодив: мужчин у віці до 42 року життя покликано до війська, багато з них пропало на різних фронтах Австрійської імперії. Після війни і визвольних змагань у 1918-20 роках вже під новим окупантом — Польщею, прийшлося культурну і освітню працю починати від початку. Та тепер ця праця була далеко легшою і знаходила більше зрозуміння. Ті, що були при війську, перейшли і побачили багато світу, бачили, як живуть і працюють інші народи, пізнали потребу науки, знання і тому самі починали за нею шукати. В тому напрямі о. Микола Іванусів дуже багато допомагав, давав поради, підбирав відповідну літературу, піддержував всі позитивні пляни та дораджував, що і як робити.

Проте родинна трагедія знову припинила на деякий час цю корисну працю. В 20-их роках померла дружина, паніматка; лишилися діти, які вимагали ще батьківської опіки: наймолодша доня Надя мала щойно кілька років життя. Упорядкувати родинні справи забрало довший час, після чого о. Іванусів знову включився в громадську працю. За його почином організовано Т-ва „Просвіту", дещо пізніше — „Сільський Господар". У тій громадській праці допомагали і тісно співпрацювали парафіяни: Михайло Фур, Микола Дідух, Микола і Петро Косик, і інші, головно з молодшого покоління.

Читальня „Просвіти" придбала гарну бібліотеку, з якої користала особливо молодь осінніми й зимовими вечорами. Організовано аматорський гурток, що ставив вистави. Організовано свята Шевченка, Державности й інші національні імпрези. В 1936 році за почином о. пароха набуто досить вигідний дім, який перебудовано, і він став культурним осередком громади. Тут приміщено всі товариства, а також споживчу кооперативну крамницю „Зоря".

Село зберігало українські традиції та звичаї, строго їх практикувало в часі родинних і релігійних свят, як весілля, хрестини, похорони чи в часі свят Різдва Христового і Великодня.

Після нашої прогри, коли Рада Амбасадорів у 1923 році признала західньо-українські землі Польщі, пішов сильний польонізаційний натиск перше на римо-католиків, а далі і на українців. В 1924 році графиня Тарнавська, добра якої — земля і ліси — розтягалися на кілька сусідніх сіл, віддала безкоштовно кількадесят моргів землі для новоствореної римо-католицької парафії, вибудувала дерев'яний костел і парафіяльні будинки та спровадила римо-католицького священика. З того часу село розділилося на два різнонаціональні табори. Боротьба і ворожнеча поміж ними набирала з року на рік більшого завзяття й ненависти, а це доводило до постійних конфліктів у громаді і родинах мішаних подруж.

Польська меншість мала претенсії й амбіції рядити в селі, і тому різними штучками „вигравала" вибори до громадської ради чи до державних установ — сойму і сенату.

Така політика поляків активізувала українську сторону в боротьбі за її права, підносила національну свідомість і об'єднувала українських громадян. На чолі української громади стояв о. Микола Іванусів, гуртуючи коло себе найсвідоміших громадян.

Перед кожною більшою акцією, як вибори, шкільний плебісцит і інші, парох скликав до себе з десяток свідомих і відданих господарів, з ними укладав конкретний плян діяльности.

В селі не було телефонів, а щоб скликати господарів на нараду, о. Іванусів казав мені — тодішньому учневі гімназії, це зробити. В тих усіх нарадах і праці мені доводилося брати активну участь. Треба підкреслити, що українська громада виходила все гороюю, і за це мстилася польська сторона на отцеві-пароховї: на денному порядку були поліційно-адміністраційні репресії, грошові кари за виготовлювання українською транскрипцією прізвищ у метриках, за листування з адміністрацією українською мовою, за проповіді в обороні обряду і традиції і за участь отця-пароха в культурному і господарському житті своєї парафії і громади.

Та отець парох не здавався, твердо стояв і обороняв прав своїх парафіян.

Для добра української громади зробив отець Іванусів впродовж довгих п'ятдесяти років дуже багато. Він був завжди доброї думки, толерантний супроти кожного співбесідника, приязний і зрівноважений, любив молодь, був добрим пастором, а парафіяльний дім був гостинним для всіх відвідувачів, головно студентської молоді.

В часі другого наїзду російської влади на західні українські землі о. Микола Іванусів залишився на місці зі своїми парафіянами, але не довго дозволили йому сповняти душпастирські обов'язки. Його звільнили, проте завдяки старанням парафіян немолодому вже душпастиреві дозволили мешкати в парафіяльному домі. Події, які зайшли в нашій Церкві в Україні в 1946 році, важко о. Іванусів переживав, болів разом з Владиками, священиками і мирянами, яких в'язнили, переслідували, вивозили тисячами на Сибір.

Помер о. Микола Іванусів на 89 році життя в 1961 році, залишивши двох синів — інженерів і дві дочки, вдови по священиках, які передчасно загинули з рук КҐБ. Третя точка, наймолодша Надія, померла в 1945 році. На похорон зібралося дуже багато людей. В часі похорону несено кільканадцять вінків. Навіть режимна церква не могла минути мовчанкою особу покійного і вислала шістьох священиків зі сусідніх сіл з дорученням активно взяти участь в похоронних відправах. І не лише парафіяни, але також багато людей із сусідніх сіл відпровадили бл.п. отця М. Іванусіва на вічний спочинок.

Іван Фур

Ст. Пітерсбург очікує на вас

Ст. Пітерсбург на Фльориді — це може одно із найкращих міст цілого т. зв. „соняшного стейту". Воно неначе обтулене з усіх боків сизиною моря, а до нього із строменно-голубого піднебесся не перестає посміхатися кучерявою прозолоттю сонце. І про це гостинне місто слід було б написати не коротенький „прозаїчний формою і висловом" огляд із дуже побіжним описом; для цього далеко краще підходив би репортаж-есей, пронизаний морською романтикою та окремою поезією у прозі.

Признаюся щиро, що коли я перший раз переїздив із Тампи до Сарасоти крізь „лавтавн" у Ст.Пітерсбурзі, — це місто називають зовсім слушно „містом пенсіонерів", — я поділяв цей погляд. Насправді бо багато старших віком людей, які тут поселилися на постійно або втекли із холодної півночі, щоб тут перебути зимівлю, — таких тут прозивають „сніговими птахами", бо як тільки розтопиться на півночі сніг, вони, мов перелетні птахи, відлітають домів, — вешталися спроквolу по вулицях і парках-скверикам або сиділи під домами. А всі ці доми, що вилиняли і покоробилися од старости, творили окремий сценарій, у якому перестарілі куліси дійсности синхронізували із цими „сеньйорами", що дожилися такого почесного віку.

Але коли я оце тепер вдруге заїхав до Ст.Пітерсбургу і мене, підібравши на автобусній станції, перекинули з „давтавну" почерез 90 вулиць на північ, до цієї частини міста, що в ній здебільшого скупчилося і поселилося українське населення — із своєю церквою, яка своїм хрестом начебто благословить саму серцевину цього „клаптика України", — в мене доосновнісько змінилося поняття про це „місто пенсіонерів".

Місто Ст.Пітерсбург нараховує коло 125 постійних українських родин, але у зимовий сезон це число потроюється або четвериться. До Ст. Пітерсбургу слід підходити і розцінювати його не лишень на основі його привабливої атрактивности, але може скоріш, щоб приглянутися якнайпильніше і вирішити, що вам, як українській людині, видаватиметься немов дорогим, близьким і рідним. Бо у багатьох випадках це і будуть основні фактори, що вирішуватимуть про вибір вашого переходового, чи пак — постійного, місця у цьому „соняшному стейті".

Немає сумніву в тому, що цією особливою атрактивністю є у Ст. Пітерсбурзі наша українська громада. А один з моїх приятелів назвав Ст.Пітерсбург досить влало містом, що робить на нього враження „Нової Запорізької Січі", до якої щораз все більше прибувають і „козаки-зимовики", і прибуває туди чимало „вільного козацтва", щоб у ньому поселитися на постійно.

Щоб описати повнотою всю діяльність нашої української громади в цьому місті, для цього варто було б перевести окремі інтерв'ю для всестороннього і всеобіймаючого репортажу. І тоді для нього було б місце, але в журналі, не в щоденнику. Але варт хоч у найкоротших зарисах розповісти про найосновніше, що проходить у цій громаді. І коли розглядати профіль культурно-освітньої діяльности громади, то він і всесторонній і таки дуже помітний.

Промотором діяльности є Українсько-Американське Товариство. Одним із його заслуг було те, що українська тутешня громада включилася до доброго пропагандивного засобу поширення українського йменя в цьому місті — до „Етнік Шовплейс". Його приміщено в найпопулярнішому тут причалі („pier"), який врізується глибоко в море. Тут, під велетенською і архітектурно вельми цікавою будівлею на самому кінці „pier'у" примістилося довкола цього велетня 34 „кіоски-галерії" різних етнічних груп, кожна під своїм окремим національним прапором-знаменом. Ці постійні „кіоски-ґалерії" — це своєрідні невеличкі культурно-мистецькі амбасади кожної нації.

На цьому причалі побудоване теж об'ємисте підвищення-сцена, де всі етнічні групи мають змогу пописуватися своїми хоровими, танцювальними або сольовими виступами, при чому, треба ствердити із приємністю, що українська етнічна група тут „не пасе задніх", а на усіх своїх окремих чи теж збірних виступах завжди корисно вирізняється з-посеред інших національних етнічних груп, виступам яких завжди приглядаються не сотні, а тисячі приїжджих глядачів.

В українському кіоску-галерії я зустрів дуже вдалу пропагаторку нашого українського мистецтва Любу Ціховляз, яка дуже переконливо і вичерпуюче вміла пояснювати не-українцям відвідувачам символіку багатьох експонатів, підказувала і дораджувала, що там найбільш характеристичне і підходило б до смаку і бюджету покупця.

Українській громаді пощастило в тому, що має дуже талановитого не лише професійного дириґента, але теж і культурно-мистецького організатора інж. В. Бемка. В.Бемко теж зорганізував тут танцювальну групу. І так кожної неділі співає хор у своїй церкві та при нагоді на різних українських національних торжествах у місті і поза містом, де є наші українські скупчення.

Та найцікавіше може є те, що В.Бемко є водночас дириґентом велетенського загального міжнародно-етнічного хору тут, і це, мабуть, уперше в Америці, що поруч „Візантійського хору", в якому співають виключно самі голляндці, на „Міжнародному Етнічному Фестивалі" в Ст.Пітерсбурзі співали всі, починаючи від греків німців, китайців, тайляндців, а кінчаючи на чорних африканцях, тобто представники всіх 34-ох етнічних груп, українську відому маршову пісню „Гей, там на горі січ іде!". Якраз в цьому місяці, починаючи від 20-го до 22-го лютого, відбуватиметься вже шостий за чергою „Інтернейшинел Фолк Фейр", що в ньому тутешня українська громада матиме знову нагоду показати перекрій багатства свого фольклору.

Воно просто не під силу вичислити, в чому найбільше заслуга того, що українська громада в цьому місті почала дійсно приспішено зростати і прибирати на своїй поселенчій і культурній динаміці. Але об'єктивно позцінюючи, то вагоме посилення розпочалося в останньому десятиріччі, коли до Ст.Пітерсбургу прибув Богдан Головід, один із наших „дивізійників-комбатантів", що своїми фаховими і ввічливими порадами „ріел-естейтора" зумів показати всім тим, які приїздили до цього міста в пошукуванні місця на постійний осідок, не лише всю атрактивну красу цього міста, але теж і користі, коли хтось поселиться в ньому.

Найважливіша ж у цьому „клаптикові України" була рідна атмосфера, що її створює наша громада. Так, своя українська громада, у якій ви найдете свою рідну Церкву, яку очолює справжній душпастир-громадянин о.В.Пелех; церкву зі залею, що в ній відбуваються всі імпрези, не згадуючи вже про те, що коли незабаром викінчать побудову справжньої великої залі, то культурне життя громади потпливе ще бистріше, як це було досі.

Що наша громада наставляється тут на повну "самостатність", свідчить це і той факт, що тут заснувався зовсім новий Відділ УНСоюзу, який очолює відома місцева діячка В.Михайленко. Відділ уже нараховує 25 нових членів. Якраз у тому часі, коли я побував у Ст.Пітербурзі, заповідалися „хрестини" цього нового Відділу.

Справжніми двигунами і творцями у цьому ділі, щоб Ст.Пітербург піднести на ще вищий щабель, є багато наших громадян, з яких я назву: М.Сеника, М.Когута, д-ра Гупалюка, п-во Левицьких, Лешинських, Білоусів і десятки інших не менше заслужених і вартісних громадян, оцих безіменних культуротворців, які промощують дорогу своїй громаді і змагаються за те, щоб її під кожним оглядом зробити ще міцнішою і пишнішою.

І вони всі разом, включно із автором цих рядків, кажуть: „Приїздіть до нас на постійне поселення! А коли не можете назавжди, то прилітайте до нашого соняшного вирію на зиму. Ст. Пітербург запрошує вас і очікує на вас"

Ярослав Петрович

НАРАДИ УПРАВИ СЕНЬЙОРІВ УНС

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В п'ятницю, 20-го лютого ц. р., відбудуться чергові наради управи Об'єднання сеньйорів Українського Народного Союзу о год. 1-ій по полудні в Головній Канцелярії УНС, при 30 Монтґомері вулиця в Джерзі Сіті (3-ій поверх). На порядку денному: аналіза минулорічного з'їзду сеньйорів УНС на Союзівці; опрацювання детальної програми 7-го з'їзду; леґалізація Об'єднання, набуття дому тощо.

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Приятеля

бл. п. ВАСИЛЯ МАСНИКА

складаємо 25.00 долярів на ФОНД СВ. СОФІЯ.

Даток передано до того ж Т-ва у Філядельфії, Па.

Інж. Олександер і Ірена МАМЧИНИ

Незабуденний гість

Таким гостем у Боффало, в неділю, 1-го лютого 1981 року, був о. д-р Любомир Гузар, Архимандрит Чину Отців Студитів, який завітав до ЗСА з Риму. Основною причиною приїзду о. Архимандрита до Боффало була його участь в окружній нараді, яку зорганізувала Крайова управа Т-ва „Свята Софія" для членів і представників Т-ва „Свята Софія" таких місцевостей: Сиракюзи, Рочестер і Боффало.

Учасниками наради крім о. д-ра Любомира Гузара були: д-р Галина і д-р Святослав Клюфаси з Сиракюз, інж. Роман Вергун, інж. Марко Лонкевич, Марта Крамарчук, Володимир Кольцьо й Андрій Яріш - з Рочестеру; Оксана Бережницька, Неоніля Стецьків, Степан Шипилявий і д-р Михайло Лоза - з Боффало. Крім того на нараду прибув о. д-р Володимир Дацько з Ст. Кетеринс, Канада.

Центральною постаттю наради був, очевидно, о. Архимандрит Любомир Гузар—член Т-ва „Свята Софія" в Римі, особа, яка тісно співпрацює з Блаженнішим Патріярхом Йосифом.

Отець-Архимандрит докладно з'ясував присутнім структуру, характер і цілі Т-ва „Свята Софія", зглядно товариств, бо крім Т-ва „Свята Софія" в Римі існують ще такі самі товариства (філії) в інших країнах масового українського поселення, а саме: в ЗСА, в Канаді, в Англії, в Бельгії і в Австралії.

Кожне з цих товариств діє згідно з законами країни, на терені якої воно існує Однак всі ці товариства зв'язані однією ідеєю і служить одній цілі: несуть допомогу Українській Католицькій Церкві.

Але товариства „Свята Софія" не є церковними, а релігійними товариствами, і через те не підлягають вони церковним властям. Т-ва „Свята Софія" не є масовими товариствами під оглядом членства. Це своєрідні корпорації з обмеженим числом членів. Всі члени поодиноких Т-в „Свята Софія" мають рівні права. Членство не є спадковим.

Заключаючи по собі, вважаю, що й інші учасники наради скористали із доповіді о. Архимандрита дуже багато. Незвичайно корисною була також після доповіді дискусія, яка виходила іноді поза основну тему доповіді, бо учасники, маючи між собою таку авторитетну особу, якою є о. Архимандрит Любомир Гузар, ставили також питання відносно інших справ, зв'язаних із Українською Католицькою Церквою.

На всі ці питання о. д-р Гузар давав вичерпні відповіді. Нараду з о. Архимандритом можна вважати своєрідним семінарем, на якому учасники багато дечого навчилися. Нарада відбулася в приміщенні Пластової Домівки.

* * *

З присутністю в Боффало о. Архимандрита Любомира Гузара місцеве Патріярхальне Товариство пов'язало відмічення дня народження Блаженнішого Патріярха Йосифа. Управа Боффалівського Патріярхального Товариства мала велике бажання, щоб о. Архимандрит звеличав своєю присутністю свято на честь Блаженнішого Патріярха, і це здійснилося: о. д-р Любомир Гузар дав згоду відслужити молебень у намірені Блаженнішого Патріярха і виголосити доповідь на святочних сходинах.

Молебень відслужено після вищезгаданої наради в церкві Св. Миколая в Боффало. Крім о. Архимандрита, молебень служили: о. митрат д-р Павло Івахів, парох цієї церкви; о. Василь Кондуський, парох церкви Св. Василія Великого в сусідньому Ланкастері, і о. д-р Володимир Дацько із Ст. Кетеринс, Канада. У молебні взяв також участь і о. Павло Ґреськів — парох церкви Св. Івана Хрестителя, але між вірними.

Беспосередньо після молебня відбулися святочні сходини в церковній залі. Учасників сходин було надсподівано багато. Всі бажали почути доповідь непересічного проповідника і бесідника. Доповідь о. Архимандрита була присвячена Патріярхові Йосифові і патріярхальній ідеї. Головна суть доповіді дасться схопити такими словами: патріярхат є запорукою єдности Української Католицької Церкви!

Святочні сходини закінчено відспіванням многоліття для Патріярха Йосифа. Відкрив сходини голова Патріярхального Товариства в Боффало Василь Макух. Програма святочних сходин не була велика, але атмосфера сходин була справді святочна. Цю атмосферу створив - без сумніву - о. Архимандрит своєю появою і своїм словом, а теж і всі священики, що брали участь у молебні.

На урочистість святочних сходин не мало вплинула чолова стіна, удекорована місцевим мистцем Мар'яном Борачком. На полтавському килимі, який походить із кінця XVIII сторіччя, мистець умістив великих розмірів образ Патріярха Йосифа, а по боках - образи Святих Апостолів Петра і Павла. Ці два образи—це копії образів із Собору Святої Софії в Києві. Копії, як теж і образ Патріярха, виконав сам мистець Мар'ян Борачок.

Не можна не згадати і стародавнього хреста (емалія і бронза), який походить із XV сторіччя і є власністю мистця Мар'яна Борачка.

Після офіційних сходин присутні залишилися ще на залі і при чаю, каві та при солодкім провели ще деякий час на розмовах - здебільшого таки на тему патріярхату. Багато з присутніх мали змогу ближче познайомитися з о. Архимандритом.

Патріярхальне Товариство в Боффало відмітило День Народження Патріярха не тільки у вищезгаданий спосіб: за ініціятивою Патріярхального Товариства миряни української католицької парафії Боффало й околиці привітали Патріярха окремими привітальними картками.

Михайло Лоза

Враження...

(*Продовження зі стор. 2*)

пана Поступака з Пенсильванії. Між групами, які брали участь у культурній програмі були українські танцюристи з церкви св. Михаїла з Фраквіллу, Па., під керівництвом Марії Гансер. Була теж українська мистецька виставка, що її спонзорував Відділ СУА у Вашінгтоні і якою координувала Марта Терлецька, при співпраці членів парохії української православної церкви св. Андрія у Вашінгтоні.

Кожна національна група також гостила зацікавлених своїми національними стравами різного европейського, азійського та південно-чи середньоамериканського варива і печива.

У вівторок, понад 250,000 народу „облягло" Капітоль, де на спеціяльному підвищенні президент Реген і віцепрезидент Буш присягнули вірність республіці і її конституції. Промову

Президента, що її передавано голосниками, гучними оплесками безустанно вітали тисячі глядачів.

П'ять мінут після закінчення промови Президента прийшла радісна вістка, що випущені з іранського ув'язнення американські закладники вже летіли в напрямі Альжиру, столиці Альжирії

Інавгураційна парада, яка тривала понад дві години, була великим і пишним видовищем, наче у кольоровому фільмі: численні оркестри, військові і морські частини, кадети не тільки з Вест Пойнту, але також з різних приватних парамілітарних шкіл; традиційні індіяни, „чікани", ковбої та численні шкільні відділи молоді, як теж кінні відділи, вози й брички з колоніяльного періоду американської історії. Президент і віцепрезидент зі своїми дружинами їхали у відкритих автомобілях, що їх оваційно вітали маси глядачів вздовж Пенсильванія авеню. Нам пощастило знайти стіл у передреволюційному ресторані на першому поверсі навпроти готелю „Вашінгтон" (де в 1936 році відбувалася конвенція УНС), звідтіля ми мали просторий вид на цілу параду.

Увечері 20-го січня, понад 50 000 активних республіканців, як теж багато демократів, симпатиків Регена й Буша, взяли участь у дев'яти „Інавгураційних балях", на яких були присутні Президент і віцепрезидент з дружинами, промовляючи на кожному з них та дякуючи всім тим, що причинилися до „Великої перемоги".

На всіх тих балях була маса визначних особистостей, високих військових і морських старшин, письменників, фільмових артистів, та безліч молоді обох полів, багато з них у військових одностроях.

Річ ясно, участь в тих імпрезах коштувала чимало. Вступ на інавгураційний баль коштував 100 долярів від особи, і то тільки стоячі місця. Не зважаючи на знану організаційну здібність американців, хаос та „балаґан" незаперечно існували. Багато учасників, які платили тисячі долярів, не діставали на час квитків. Були нарікання на це, що хоча були високі ціни вступу, гості мусіли теж дорого платити за напитки. Але все це, як кажуть американці є „частиною гри".

Для тих українців, які брали участь в тих інавгураційних імпрезах, їх спостереження напевно залишаться у їхніх спогадах, що їх вони передаватимуть своїм дітям.

Вартість Китаю...

(*Продовження зі стор. 2*)

розстрілюють, мордують голодом.

Цикли соціялізму

Існують кілька універсальних циклів соціялізму. Перший етап — це великі соціялістичні вожді — Сталін, Муссоліні, Мао, Го Ші-мін, Кастро.

Другий етап — повне оглуплення населення — конформізм. Цей етап вже закінчився у Совєтському Союзі.

Третій етап — потреба розвинути продукційні сили, зруйновані за попередніх етапів і розбудувати озброєння. Із якою метою?

Можна розрізнити три цикли універсального соціялізму. І. Боротьба за владу і знищення противників. II. Обернення людей у слухняну юрбу без можливости і потреби самостійно мислити і, врешті III. Відбудова знищеної економіки та будова воєнної сили. Цей етап тількищо почався в Китаї.

Тут комуністичні країни, включно з Китаєм, чекають клопоти. Будова нової воєнної сили можлива тільки при відповідній технічній свободі та контакті із капіталістичним світом. А це неможливе без виходу із ізоляції.

Для відвернення уваги населення від поганого стану взагалі в країні і шукання причин такого, приходить на допомогу великий брак харчів. Недавно це пояснювано саботажем „ворогів народу", тепер приходить стара і вічно нова байка про капіталістичне оточення. Висококваліфіковані техніки менше бояться влади як рядові працівники і вони знають, що їх праця в озброєнні мало має спільного з соціялізмом. Але ціле населення знає, що збройна індустрія буйно розвивається на некористь усіх інших галузей.

Можливий і четвертий етап розвитку соціялізму, який веде (чи приведе) до його самознищення. Це є в тій чи іншій мірі перехід до приватної власности та ініціятиви. На четвертий етап напевно прийдеться чекати досить довго. Західній капіталізм ревно допомагає „соціялізмові" продовжувати своє існування величезними кредитами. Така допомога західнього капіталізму приведе до нового знищення мільйонів людей.

Варто також мати на увазі проникання совєтської версії соціялізму у західні держави. Це проникання йде повільним шляхом, таким повільним, що звичайно люди на Заході його не завважують. Інколи такий соціялізм називають „повзучим". Він рухається хуткістю слимака, але все таки рухається. Чи такий соціялізм переможе покажуть майбутні 5-10 років.

Будова соціялізму в Китаї ішла шабльонним способом, який фізично зліквідував мільйони добрих мозків та привів до економічного та духовного банкрутства.

Влітї 1977 року заступник предсідника китайської Комуністичної Партії признався у Пекіні, що голодує 100 мільйонів китайців, а 20 мільйонів-безробітні.

Злидні і терор

На цифрових даних це виглядає так. 1978 року Китай мав 900 мільйонів населення і всього 295 мільйонів тонн зерна. При чому в Китаї картоплю офіційно вважають зерном із розрахунком — 4 тонни картоплі рівняються 1 тонні рижу.

Не входячи у дальші розрахунки треба сказати, що Китай має у 2.3 разів менше зерна на людину, як СССР, хоч і в Совєтському Союзі населення майже голодує.

Китай продукує всього 15 мільйонів тонн криці, стільки продукує маленька Італія. Такої кількости не вистачає на виріб зброї.

Карткова система в Китаї — звичайне явище. Китаєць отримує на місяць одну третину літра рослинної олії, 600 грамів цукру, біля 1 кілограма м'яса, 18 кілограмів крупи на родину (не сказано яку) і 24 яйця. Така кількість дає людині менше як тисячу калорій у день, а працююча людина потребує 3,500-5,000 калорій денно. Зрештою, так є в Пекіні, на провінції ще гірше.

Нужда в Китаї неймовірна. Середньо-китайський робітник отримує на місяць приблизно 300 долярів. У найкращих колгоспах сильний мужчина заробляє 180 долярів річно, а жінка 120 долярів річно. Безплатне лікування в Китаї-це байка для наївних. Але є закриті непогані шпиталі для партійної еліти. Смерть Мао, так, як і смерть Сталіна дала можливість у всіх клопотах обвинуватити „банду чотирьох", на чолі із жінкою Мао. Але і смерть Мао і його культ після смерти не можна цілком ліквідувати, бо це приведе до знищення структури влади. Хоча населення приведене у стан цілковитого послуху, треба знайти більш-менш логічний вихід із тяжкої духовної та економічної кризи. Тому на початку 1979 року КПК проголосила „еру демократичного соціялізму" із певними видами (розмірами) приватної власности, так як і в СССР. Звільнено з таборів 110 тисяч людей, які там каралися як „вороги народу" десятки років. Появився самвидав. На урядові становища претендує (кандидує) більше кандидатів як становищ. Це ніби демократія. Одначе всі кандидати провірені партією і мають згоду кандидувати. Проєктується нова конституція, з'являються нові релігійні організації. Побачили світ досі заборонені книги, клясики звітової літератури, приїжджають туристи.

Це все нагадує хрущівську відлигу, яка хутко замінилася приморозками.

Досі кожен соціялізм, совєтський і китайський, не може вирішити завдання як дати людям найнеобхідніше до життя. Можна сумніватися чи — і коли Китай досягне стану озброєння теперішнього Совєтського Союзу.

(*Продовження буде*)

Не забувають...

(*Продовження зі стор. 2*)

Половчаку і його дітям, що їх власті Чікаго затримують фактично в якості закладників без будь-якої юридичної і моральної підстави".

Кореспондент Манаков наводить також розповідь совєтського консула в Чікаго Євгенія Антипова, який каже, що „навколо Половчаків створилась напружена, невиносима обстановка. Судові власті всіляко проволікають з розглядом їхньої справи. Розгляд спочатку був призначений на 26-го січня ц.р. а потім відкладений на неозначений час".

„Самого Михайла Половчака, — каже консул Антипов, — позбавлено роботи. Бачитись з сином Володимиром він може раз у місяць в присутності федеральних аґентів. Місцеві українські націоналісти загрожують Половчакам розправою, а також шантажують їх тим, що вони схоплять і меншого, шестирічного сина. Одночасно українські націоналісти намагаються намовити Михайла Половчака, щоб він залишився в ЗСА і написав антирадянську книгу про своє важке життя в СССР. За це вони обіцяють йому купити будинок і найти добру роботу".

„Відкидає пропозиції"

Совєтський консул каже, що М. Половчак „з обуренням відкидає такі ганебні пропозиції і хоче негайно повернутися на батьківщину, але з дітьми".

Стільки написала останньо про справу Половчаків „Літературная газета", яка ні разу не згадала, що Половчаки українці і що хочуть повернутися, (якщо хочуть?) в Україну, про яку ні слова не згадується в обидвох звідомленнях, замінивши слово „Україна" на „батьківщина".

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГЕЛЕН ДАНСАК, членка УНС Відд. 5 св. Николая в Асторії, Л. Ай., Н. Й., померла 21 жовтня 1980 р. на 73-му р. життя. Нар. 1907 р. в Микулинцях, Тернопіль, Зах. Україна; членкою УНС стала у 1961 р. Залишила у смутку сина Стефана. Похорон відбувся 24-го жовтня 1980 р. на цвинтарі Моравіян, Стетен Айленд, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Хоманчук, секр.

МИХАЙЛО СЕНЧУК, член УНС Відд. 22 Т-ва Доброї Волі в Чікаґо, Ілл., помер 9 листопада 1980 р. на 67-му р. життя Нар. 1913 р. в Україні; членом УНС став у 1938 р. Залишив у смутку дружину Лоретту, дочку Сандру і сина д-ра Дениса. Похорон відбувся 12 листопада 1980 р. на цвинтарі Елмвуд, Елмвуд Парк, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Гелен В. Олек, секр.

ОЛЬГА ЗАҐІБАЙЛО, членка УНС Відд. 76 св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., померла 5 грудня 1980 р. на 67-му р. життя. Нар. 1913 р. в Шамокин, Па.; членкою УНС стала в 1934 р. Залишила у смутку невістку Бетти Е. Заґібайло, 4 внуків та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 8 грудня 1980 р. на цвинтарі Голлівуд Меморіял Парк в Юніон, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Юлія Демчук, секр.

ЄВА МАЛЬКО, членка УНС Відд. 325 Запорозька Січ в Брукліні, Н. Й. померла 1 грудня 1980 р. на 92-му р. життя. Нар. 1888 в Галичині; членкою УНС стала в 1928 р. Залишила у смутку дочку Ольгу. Похорон відбувся 3 грудня 1980 р. на цвинтарі св. Івана у Міддл Вілидж, Н.Й.С.

Вічна Їй Пам'ять!
Василь Цюпа, секр.

ВАРВАРА А. ВІҐ, членка УНС Відд. 155 Запорозька Січ в Перт Амбой, померла 16 грудня 1980 р. на 33-му р. життя. Нар. 1947 р. в Перт Амбой, Н. Дж.; членкою УНС стала у 1963 р. Залишила у смутку чоловіка Івана і матір Катерину Кудрик. Похорон відбувся 19 грудня 1980 р. на укр. кат. цвинтарі в Говплави, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Лоренс, секр.

СТЕПАН МАЗУРОК, член УНС Відд. 153 ім. Луки Мишуги у Філядельфії, помер 7 грудня 1980 р. на 62-му р. життя. Нар. 1919 р. в Холмі, Україна; членом УНС став у 1958 р. Залишив у смутку дружину Іванну, доньки Мирославу, Галину, 3 внуків, тещу і родину в Україні. Похорон відбувся 13 грудня 1980 р. на цвинтарі св. Марії у Факс Чейс, Філядельфія, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
І. Скіра, секр.

ВАСИЛЬ БОЯРЧУК, член УНС Відд. 107 св. Івана Хрестителя в Гаммонд, Індіяна, помер 20 листопада 1980 р. на 85-му р. життя. Нар. 1895 р. на Дубенщині, Волинь, Україна; членом УНС став у 1948 р. Залишив у смутку дружину Юлію, дочки — Анну, Ольгу і Елисавету. Похорон відбувся 22 листопада 1980 р. на цвинтарі Гомвуд Меморіял Ґарден, Гомвуд, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Ванджула, секр.

ОЛЬГА ПЕТРІНЧИК, членка УНС Відд 281 ім. Т. Шевченка в Байон, Н. Дж., померла 19 грудня 1980 р. на 33-му р. життя. Нар. 1948 р. в Корбах, Зах. Німеччина; членкою УНС стала у 1962 р. Залишила у смутку батька Василя, маму Юстину і брата Івана з дружиною Реґіною. Похорон відбувся 23 грудня 1980 р. на цвинтарі Арлінґтон, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Мирон Сірий, секр.

ІРЕНА КОЛОСКОВ, членка УНС Відд. 238 ім. Евгена Коновальця в Бостоні, померла 27 листопада 1980 р. Нар. 1914 р. в Холмі, Україна; членкою УНС стала в 1950 р. Залишила у смутку маму Анну Крівус, дочку Валерію і 2 внуків. Похорон відбувся 29 листопада 1980 р. на цвинтарі МавнтГовп в Бостоні, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!
Анна Ремік, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 1-го БЕРЕЗНЯ 1981 р.

ОМАГА, Небраска. Річні загальні збори т-ва „Карпати" 356 Відд., о год. 3-ій по пол., в приміщенні церковної домівки. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1981 рік — М. Депа, гол., М. Воробець, касир, О. Продивус, секр.

● РОЗШУКИ ●

ІВАН КУЛИК з України пошукує своїх друзів-братів ГОВОРУН Петра, Макара й Сергія, а також свого родича Гончаренка Афанасія Івановича.

Хто має якісь відомости про вище означені особи, просимо дзвонити:
(212) 928-1152